

Z GLEDIŠČA CELOTNE KOMUNE

Ob koncu oktobra in v novembru bodo v soboški občini krajevne konference SZDL. Občinska konferenca Socialistične zveze bo v decembru. Ko je razpravljalo o gradivu, katerega naj bi obravnavale krajevne konference SZDL, je izvršni odbor občinskega odbora SZDL v Murski Soboti na svoji minuli seji predlagal, da naj bi poročila na konferencah zajemala problematiko družbenega plana in njegovo izpolnjevanje v minulih mesecih, predvsem pa naj bi obravnavala naloge v kmetijstvu

v prihodnjem letu. V zvezi s tem je potrebno, da si kmetijske organizacije pripravijo orientacijske programe za vse leto 1963. Sprito tega bo potrebno krajevne organizacije orientacijsko seznaniti z nalogami v kmetijstvu. Dalje naj bi organizacije SZDL razpravljale na letnih konferencah o nalogah, ki izvirajo iz občinskih statutov, o programih krajevnih skupnosti (predvsem o tem, kaj je moč storiti z manjšimi investicijami državljanov), seznaniti pa naj bi tudi občane z nekaterimi problemi s področja šolstva, zdravstva, socialnega varstva in socialnega varovanja. O vsem tem in še drugem naj bi letne konference krajevnih organizacij SZDL razpravljale z gledišča svojih nalog v okviru problematike celotne komunne. To pomeni, da morajo seznaniti občane s problematiko celotne komunne.

Kar zadeva notranjo problematiko krajevnih organizacij, naj bi le-te obravnavale na letnih konferencah vse aktualne probleme s področja kmetijstva, delavsko upravljanje v kmetijskih zadrugah, njihovo delitev dohodka, ustrezne pravilnike, itd., odnos krajevnih organizacij SZDL do vaških skupnosti, povezovanje krajevnih organizacij Socialistične zveze z organi družbenega upravljanja v šolstvu in zdravstvu, družbene organizacije, izobraževanje in napoved organizacijske zadeve.

Pri vse tem naj bi prišla do izraza samostojnost krajevnih organizacij pri obravnavanju njihove problematike z aspekta celotne komunne, pri čemer jim bo nudil občinski odbor SZDL vsa pomoč. Naposled bodo omenjene konference ocenile tudi delo podružnic in sekcij SZDL, razpravljale pa bodo še o obveščanju občanov, o kadrovskih vprašanjih, članstvu in članarini.

Glede inventarja za krajevne organizacije SZDL pa je izvršni odbor občinskega odbora SZDL v Murski Soboti mnenja, da naj bi dobile iz proračunskega zagotovljenih virov potrebna sredstva najprej tiste organizacije SZDL, ki že imajo zagotovljene prostore. Le na ta način bo namreč zagotovljena tudi funkcionalnost.

B. S.

NOVO POŠTNO POSLOPJE v M. Soboti — ob prazniku občine

V Murski Soboti bodo v okviru občinskega praznika odprli novo pošto zgradbo. Vanjo se bosta razen pošte preselila tudi uprava podjetja ter tehnični oddelki, urejeni pa so tudi prostori za dvojne stanovanj. Kako potrebna je bila ta zgradba, dovolj jasno kaže dejstvo, da so prostori pošte za mesto, kakršno je M. Soboti, že zdavnaj pretesni in da ima uprava podjetja prostore kar na treh mestih.

V starih prostorih bo zaenkrat ostala le še telefonska centrala in sicer zato, ker bodo v novi zgradbi že jeseni začeli montirati avtomatsko telefonsko centralo s 500 priključki. Delo za novo centralo že prihajajo, enako tudi za avtomatsko telefonsko centralo v Ljutomeru. Da pa bo montaža hitreje potekala, so po mestu že položili kanalizacijo za kable, postopoma pa

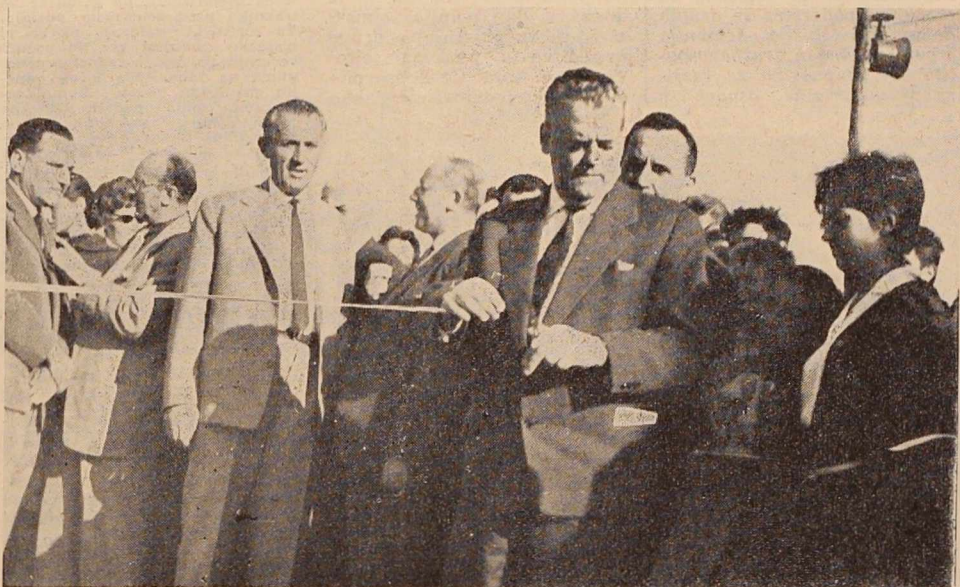
nameščajo tudi kable. Nova avtomatska centrala bo tako prvi zarodek avtomatizacije telefonskega prometa v Pomurju. Da pa dela hitro in nemoteno potekajo je v veliki meri zasluga okrajnega in občinskega ljudskega odbora ki sta zagotovila potrebna sredstva.

VREME

za čas od 20. do 30. sept. Do 26. septembra nestalno s pogostimi padavinami, ki bodo močne zlasti od 26. sept. Po 26. sept. bo lepo in zelo hladno, pozneje pa bo postopoma topleje.

Dr. V. M.

Na sliki zgoraj — s svečane otvoritve Pomurskega sejma; v sredi — sejmski vrvež

VEČJE ANGAŽIRANJE ŽENA V DRUŽBENOPOLITIČNEM DELU

Delegacija konference žena J. goslarje, v kateri sta bili tudi predsednica zveznega in republiškega odbora za družbeno aktivnost žena, Latinka Perović in Majda Gasperi, je v petek obiskala občino Murska Soboti. S predstavnicami žena in predstavnik občinskega odbora SZDL, občinskega sindikalnega sveta,

LMS in stanovanjske skupnosti so se članice delegacije dalj časa razgovarjale o delu in problemih žena. Zlasti jih je zanimalo, kako daleč so v občini prišli pri razbremenjevanju delovnih žena in kako se le-te udeležujejo v družbeno političnem življenju. Udeleženci posvetovanja so delegacijo seznanili z delom žena v Murski Soboti in na vaseh ter zlasti poudarili vlogo stanovanjske skupnosti in vaških skupnosti, ki so se resno zavzele za ustanavljanje raznih servisov in vrtcev. Prikazali pa so jim tudi še nerešene probleme s področja šolstva in zdravstva.

Predsednica zveznega odbora za družbeno aktivnost žena, Latinka Perović, je v razgovoru poudarila, da je potrebno tudi nadalje posvečati veliko skrb razbremenjevanju delovne žene. S tem je poudarila, da so prizadevanja stanovanjskih in vaških skupnosti pravilna. Vendar pa je poudarila, da je potrebno vzporedno s tem, ko žene raz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

TUDI PRI NAS NA VIDIKU: REKORDNA UPORABA UMETNIH GNOJIL

ZAČNE SE ŽE PRI SETVI

POLOVICA KOLIČINE UMETNIH GNOJIL, KI SMO JIH V MINULEM GOSPODARSKEM LETU PORABILI V SLOVENIJI — PO JESENSKI SETVI PREDVIDENA ŠIROKA AKCIJA TUDI V TRAVNIŠTVU

Kakor boš sejal, tako boš tudi žet — v praksi že tolikanj preizkušeno pravilo, ki bo moralo dobiti polno veljavo zlasti v letošnji jesenski setvi, ki se bo tudi v soboški občini pričela prav te dni. Od letošnje setve visokorodnih sort pšenice namreč pričakujemo take pridelovne rezultate, ki bodo presegli vse doslejšnje uspehe v pridelovanju pšenice. V ilustracijo to, da bomo samo pri osnovnem gnojenju posevkov porabili 1 do 2,5 krat večjo količino umetnih gnojil, v posameznih okoliših in krajih seveda dokaj različno, pač odvisno od tega, koliko je gnojenje z umetnimi gnojili bilo že doslej upoštevan agrotehnični ukrep. V vsem gospodarskem letu pa pričakujemo, da bomo samo v našem okraju porabili toliko umetnih gnojil, kolikor je znašal polovična poraba umetnih gnojil preteklo gospodarsko leto v slovenskem merilu. Največ umetnih gnojil bomo uporabili pri pšenici in na travnikih, saj je neposredno po jesenski setvi pričakovati začetek široke akcije za do-

sledno uveljavljanje agrotehničnih ukrepov tudi v travništvu. Za jesensko setev so že zagotovljene zadostne količine umetnih gnojil, zato se niti kmetijske zadruge niti individualni pridelovalci ne bodo mogli izgovarjati na kakršnokoli pomanjkanje, niti ne bo moglo priti do tega, da bi kje le polovično izpolnili svoje obveznosti iz občinskih odlokov o uvedbi minimalnih agrotehničnih ukrepov in imeli hkrati prazna skladišča umetnih gnojil. Tak pojav je bil mi-

nulo gospodarsko leto v beltiški občini. Tudi mehanizacije bo dovolj, samo če jo bomo znali tudi racionalno izkoristiti v najbolj kritičnih dneh jesenske setve. Še največ težav si obetajo sprito nekoliko premajhnega števila sejalnih strojev. Problem pa bo mogoče rešiti s popolno mobilizacijo vseh sejalnih strojev ne glede na lastništvo in z načrtno organizacijo setvenega procesa. Tako se bo potrebno dogovoriti, da bo v pridelovalnem okolišju ali kraju sejalni

stroj na razpolago samo določene dni, v tem času pa bo treba setev opraviti prav na vseh njivah.

(Nadaljevanje na 5. strani)

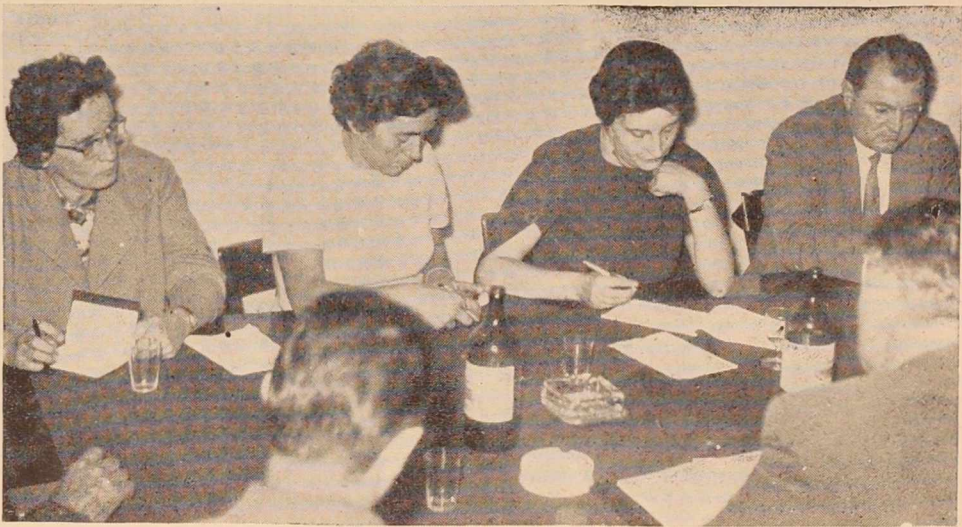
Nad 15 000 obiskovalcev

Drugi dan Pomurskega sejma, v nedeljo, so v Gornji Radgoni zabeležili rekordni obisk. Računajo namreč, da je sejem in njegove prireditve obiskalo nad 10.000 ljudi iz bližnje in daljne okolice. Mnogo gostov je prišlo tudi iz sosednje Avstrije in Maribora.

V nedeljo popoldne so bile dobro obiskane tudi konjske

dirke, ki jih je priredil Klub za konjski šport iz Ljutomeru in jim je prisostvoval tudi predsednik konjeniške zveze Slovenije general Jaka Avšič. Tudi modna revija je imela na treh predstavah obilo hvaležnih obiskovalcev.

Na sliki desno — s posvetovanjem o družbeno-politični aktivnosti žena v Murski Soboti

O novi jugoslovanski Ustavi

Zvezna ljudska skupščina in glavni odbor SZDL Jugoslavije sta na skupni seji sprejela predosnutek ustave Federativne socialistične republike Jugoslavije, ki ga je pripravila Komisija za ustavna vprašanja.

Tako se lahko po načelni diskusiji začne tudi diskusija o posameznostih predosnutke ustave. Namen tega sestavka je dati volivcem čim konkretnije odgovore na vprašanja o vlogi zadrug, o družbeni in zasebni lastnini, o dedovanju o teritorialnih družbeno političnih skupnostih, o zakonitosti in v tej zvezi o Ustavem sodišču in o drugih podobnih vprašanjih, ki jih obravnava ustava.

Glede kmetijskih zadrug predvideva ustava, da se za druge lahko ustanavljajo kot delovne organizacije za organiziranje in spodbujanje medsebojnega sodelovanja kmetijskih in drugih proizvajalcev, ki delajo s svojimi sredstvi, na podlagi družbenega dela, za povezovanje teh dejavnosti z družbenim gospodarstvom ter za razširitev socialističnih družbenih odnosov na teh področjih. Članstvo individualnih proizvajalcev v zadrugi je prostovoljno.

Zakon pa lahko predpiše obvezno združevanje individualnih proizvajalcev ali njihovo obvezno sodelovanje z določeno delovno organizacijo, zaradi izvajanja melioracijskih del v njihovo skupno korist, zaradi boljšega izkoriščanja zemljišča, na katerem so bila opravljena taka dela, ali kadar to terja posebna družbena korist na podlagi gojitve in izkoriščanja gozdov ali na področju pospeševanja kmetijske proizvodnje.

Po ustavi smejo kmetje imeti lastninsko pravico na obdelovalnem in gozdnem zemljišču, katerega največjo površino določa zvezni zakon, ter lastninsko pravico na delovnih sredstvih v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon.

Zakon določa, v kakšnih mejah in ob kakšnih pogojih smejo imeti občani lastninsko pravico na zemljišču ter na delovnih sredstvih v obrtnih in drugih podobnih dejavnostih.

Zemljišča kot dobrino splošnega družbenega pomena je treba uporabljati v skladu s splošnimi, z zakonom določenimi koristimi.

Glede uporabljanja tuje delovne sile predvideva naslednje: Prepovedano je izkoriščanje tuje delovne sile za pridobivanje dohodka. Na področju kmetijske proizvodnje, obrti in drugih podobnih storitvenih dejavnosti, ki jih opravljajo občani s svojimi delovnimi sredstvi, se sme v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon, izjemoma dovoliti dopolnilno delo drugih delavcev.

Ustava predvideva, da imajo občani pravico osebne lastnine na sredstvih, ki so namenjena za osebno potrošnjo, rabo ali zadovoljevanje njihovih kulturnih potreb. V osebni lastnini so lahko tudi stanovanja in stanovanjske hiše, ki po svojem namenu služijo osebnim potrebam občana in njegove družine. Zvezni zakon določa meje osebne lastnine stanovanj in stanovanjskih hiš.

Na dedovanje se je nanašalo največ vprašani, ki jih postavljajo volivci. Glede dedovanja je predvideno naslednje:

Zajamčena je pravica dedovanja. Nihče pa ne more na podlagi dedovanja imeti v lasti nepremičnine in delovna sredstva v večjem obsegu, kot je to določeno z ustavo in zakonom.

Ustava predvideva, da so proizvodna sredstva in druga sredstva družbenega dela ter rudna in druga prirodna bogastva družbena lastnina in kot taka neodtujljiva. Razpolaganje s posameznimi proizvodnimi sredstvi in z drugimi sredstvi v družbeni lastni ter druge pravice glede teh sredstev določa zvezni zakon v skladu z njihovo naravo in namenom.

Glede teritorialnih družbenopolitičnih skupnosti je v ustavi še večji poudarek na ob-

činah. To izhaja iz naslednjih določil:

Občina, republika in federacija določajo v okviru enotnega sistema delitve družbenega proizvoda del na njihovem ozemlju doseženega družbenega proizvoda, ki ga namenijo za razvoj gospodarstva in drugih dejavnosti in za zadovoljevanje drugih splošno družbenih potreb ter samostojno razporejajo sredstva za te namene.

Sredstva družbenopolitičnih skupnosti, ki so določena za razvoj gospodarstva in drugih dejavnosti, služijo delovnim organizacijam in družbenopolitičnim skupnostim za razširitev materialne osnove v

skladu z enotnimi načeli kreditnega sistema.

S sredstvi za zadovoljevanje drugih splošnih potreb razpolagajo družbenopolitične skupnosti samostojno v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi.

V četrtem in petem poglavju predosnutka ustave, ki obravnavata temelje političnega sistema in družbeno politične skupnosti, so vodni členi prav tako posvečeni občini, to pa zaradi tega, ker je samouprava občanov osnova enotnega družbeno političnega sistema. V besedilu predosnutka ustave je to izraženo takole:

Samouprava občanov je politična osnova enotnega družbeno-političnega sistema.

V občini se ustvarjajo in uresničujejo kar najbolj neposredne oblike družbenega samoupravljanja, iz katerih izhajajo temeljni organi politične oblasti.

Enotnost družbenopolitičnega sistema je zagotovljena s pravicami in dolžnostmi vseh družbeno-političnih skupnosti ter z njihovimi medsebojnimi in ustavi in zakonu določenimi razmerji.

Najvažnejše kar se tiče občine kot temeljne družbenopolitične skupnosti pa je naslednje:

Občina je temeljna družbenopolitična skupnost, občani neposredno ali po svojih organih družbene samouprave uresničujejo temeljne funkcije družbene skupnosti na področju družbeno-ekonomskih odnosov, zlasti pa zagotavljajo materialne in druge pogoje za razvoj proizvodnih sil in za delo ljudi, v skladu z razvijanjem socialističnih družbenih odnosov, usmerjajo in usklajujejo razvoj gospodarstva in družbenih služb; samostojno razpolagajo z družbenimi sredstvi občine; izvršujejo temeljno usklajevanje posamičnih in skupnih koristi s splošnimi koristmi; ustvarjajo pogoje za zadovoljevanje življenjskih, kulturnih, socialnih, komunalnih in drugih skupnih potreb občanov;

uresničujejo kar najbolj neposredno družbeno samoupravljanje; organizirajo organe oblasti in družbene samouprave ter družbene službe, ki so skupnega pomena; urejajo razmerja, ki so neposrednega skupnega pomena za občane v občini; izvršujejo tudi druge funkcije družbene skupnosti, razen tistih, ki so z ustavo določene kot

V Gornji Radgoni — od 15. do 23. septembra 1962 SEJMSKE RAZGLEDNICE

Gornja Radgona je postala prav po zaslugi Pomurskega sejma zadnje dni izredno živahno mesto, rekli bi lahko celo, da ima v tem pogledu sedaj primat med našimi mesti. Ne bo menda nič pretirano, če zapišemo, da se je številno njenih prebivalcev preteklo nedeljo povzpelo celo nad petnajst tisoč. In to ni prav nič čudnega; prizorišče Pomurskega sejma je namreč Pomurje v miniaturi: ne le po prikazu gospodarskih in družbenih dosežkov, marveč tudi po pisan barvi množic, ki iz dneva v dan polnijo sejmski prostor in obiskujejo druge prireditve iz pestrega sejmskega prostora. Če dobro prisluhneš tej množici, lahko

Maribora. Pa tudi iz sosednje Avstrije jih prihaja mnogo, da bi v našem obmejnem mestu preživeli nekaj prijetnih uric, kajti prireditelj je poskrbel prav za vse — najbolj pa seveda za zabavo.

V nedeljo se je Radgončanom in njihovim gostom ponujal krasen prizor, ki ga menda v tem mestu doslej še niso videli: pravcato morje fičkov, spakov in tudi modernih limuzin z različnimi oznakami, s katerimi so lastniki dobesedno zatrpali ves prostor pred kolodvorsko restavracijo, pločnik in vso desno stran glavne ulice tja do križišča pri starem mestnem »špitalu«, no, višek motorizacije pa je bil še na travniku pred železniško postajo. Ta turistični »zalogaj« pa se ni bistveno zmanjšal vse do poznih večernih ur, ko je razpoložljiva plima na zabaviščih in ob omizjih gostinskih podjetij komaj še začela rahlo upadati. Sicer pa je lepo število vztrajnih gostov »potegnilo« tudi čez polnoč in živopisno sejmske je osvetljeno še pridobilo na svojem čaru.

Seveda se večina obiskovalcev najprej odloči za krožno pot po bogato založenih paviljonih, kjer se ponujajo očem potrošnikov izdelki domačih industrijskih podjetij in sploh blago, ki ga je moč

kupiti v naših trgovinah. Preveč bi bilo naštevati vse razstavljalce, če jih sploh lahko tako imenujemo, saj naposled niti ne gre za razstavo v klasični obliki, marveč za potrošniški sejem za blago, ki ga je moč kupiti. V tem pa je tudi prednost Pomurskega sejma, ki je že v svoji prvi izdaji resen poskus posredovanja potrošnih predmetov in dobrin, ki so hkrati lahko tudi važna postavka v maloobsejnem blagovnem prometu med obema državama. In če letos morda še kaj manjka, kar pogrešajo zlasti oči kritičnega obiskovalca, še to ne pomeni, da je potrebno te mladi ustanovi pomurskega gospodarstva napovedovati kratko življenje, nasprotno: z letošnjimi izkušnjami bomo lahko prihodnje leto Pomurski sejem še vsebinsko obogatili in ga še bolj približali zahtevam in željam potrošnika, v tem pa je tudi pričakovanje, da bo sejem sčasoma postal trajna potreba, ob kateri bomo lahko lažje in uspešneje usklajevali potencialne možnosti proizvodnje s potrebami potrošnje. Ob ustreznih skrbih in sodelovanju prireditelja in radgonske komune pa bo lahko sejem sčasoma tudi postal pojem spodbudne tradicije!

Cepprav bodo komercialni dosežki znani šele ob zaključku sejma, lahko že sedaj zapišemo, da vzbujajo izdelki nekaterih

podjetij še posebno pozornost obiskovalcev. To velja za izdelke iz plastične mase ljubomerskega Agroservisa, pletenine beltiškega Pletilstva, konfekcije in srajce soboške Mure, dežnike in pletenine lendavske tovarne, pohištvene izdelke, zunaj razstavljene skupinsko anteno radgonskega Elrada itd. Mnogo obiskovalcev se tudi odloči za takojšen nakup, saj se potrošni predmeti ne odkujejo samo po kakovosti, marveč tudi po ugodnih cenah. Nekatera podjetja namreč prodajajo svoje izdelke po lastni ceni, druga spet ponujajo znatno pocenjeno blago. V razstavnem kotičku turistične tovarne čevljev se potrošniki zanimajo zlasti za nekatere modne vzorce, ki pa jih žal niso imeli v parih. Tudi okusno izdelani vzorci čevljev, ki jih tovarna na izhaja v Ameriko, je namreč tukaj samo »na ogled«. To pa obiskovalce sejma nemara nekoliko moti!

Seveda bi lahko opisovali še dokajšnjo gnečo v paviljonu trgovskega podjetja »Merkur«, kjer so se posebno radovedni kar preveč dolgo ustavljali ob najodobnejših televizorjih in radioaparatih (bili so hkrati namreč tudi priče televizijskemu prenosu PEA iz Beograda). To »čudo« tehnik ni slo »v glavo« nekim kmečkim očencem, ki so ob pogledu na televizijski ekran kar zmajevali ramen. Pozneje, ko sem jih srečal domiselno in izvorno urejeni pivski pivnici iz ločja ob zajetnih vrhkih domačega piva, sem ugotovil, da so postali že kar glasni. »Danes je pa v Radgoni lepota« so enodušno ugotavljali in to svojo ugotovitev spet zalili.

Sprehod po sejmskem prostoru pa se kajpak ne more končati, ne da bi se vsaj za hip ustavili v »bunkerju«, kjer točijo pristno radgonsko kapljico, ob miniaturnih gostiščih, kjer vam postrežejo tudi z domačimi specialitetami kuharske umetnosti (najbolj upoštevane so menda domače kolone in čevapčiči), ob krogi in zidu smrti, kjer postaja »rahlim« žen cam že kar s'abo ob pogledu na vratolomne voznice, ob številnih stojnicah sreče, vrtljakih. Skratka: za veselje del bivanja v G. Radgoni so prireditelji še posebno dobro poskrbeli in neki hudomušnež si je celo privoščil trdit, da je to pravzaprav glavni del sejma. Če seveda merimo zgolj po prostoru, bo menda to tudi držalo.

-sk

V soboto: traktoristi

Kakor so nam sporočili na okrajnem odboru Ljudske tehnike, je okrajno tekmovalce traktoristov, ki bi morali biti v Gornji Radgoni predelki tork, preloženo zaradi slabih vremenskih razmer. Kljub dežju pa je v tork prišla v Gornjo Radgono večina tekmovalcev, pa tudi tovaršci, ki so bili zadržani za posamezne tekmovalne sektorje, so zadovoljivo opravili svoje naloge. Kaže torej, da bo tudi v soboto (tekmovalci se bodo zbrali ob 7. uri zjutraj) tako kajti prizadevanja so usmerjena k temu, da bi se tudi okrajno tekmovalce traktoristov uvrstilo med najbolj uspele sejmske prireditve v Gornji Radgoni.

-sk

POMURSKI SEJEM JE ODPRT

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sejmski prostor je na nogometnem igrišču za spomenikom padlih borcev. V treh velikih, lično zgrajenih in urejenih paviljonih so se postavila pomurska proizvodna in trgovska podjetja, na drugem delu sejmskega pa so samostojne in lično urejene stojnice, zabavišni objekti in gostinski prostori. Obiskovalci so še prav posebno pozorni na izvorno in domiselno urejeno pivsko dvorano, ki je vsa »grajena« iz ločja. Ob vhodu na sejmske je na podpletem podstavku velika majolika — simbol. Prireditelj je poskrbel tudi za ustrezno razsvetlavo objektov na sejmišču, tako da deluje z vsem okoljem privlačno, zaokroženo in domače.

Pomurski sejem v Gornji Radgoni se letos precej izdvaja iz tradicionalnih okvirov

podobnih predvojnih in povojnih prireditev v soboškem okraju. Prireditelj želi obiskovalce seznaniti z gospodarskimi uspehi in rezultati socialistične izgradnje nasploh, osnovni namen sejma pa je v tem, da se potrošnik hkrati seznani s proizvodi, dobri o njih pojasnili in jih lahko tudi takoj kupi. Poleg industrijskih proizvodov in potrošnega blaga je na sejmu tudi močno zastopano gostinstvo, ki je pretežno usmerjeno na domače specialitete. Sejem potemtakem ni zgolj zunanja manifestacija, marveč naj bi potrošnika usmerjal predvsem k svojim proizvajalcem, ti pa naj bi dobili od njega nove spodbude za nadaljnje delo in poslovno usmeritev.

Gornja Radgona je dobila s Pomurskim sejmom pomembno vlogo v našem okraju, saj je postala tako vzvod za še uspešnejše povezovanje pomurskega gospodarstva z gospodarstvom sosednjega mariborskega okraja in ostale Slovenije, hkrati pa je naše proizvodne dosežke in možnosti še bolj približala tudi obmejnemu območju sosednje Avstrije, kar je prav gotovo prednost od katere si lahko v prihodnosti še mnogo obetamo. V taki zasnovi bo lahko Pomurski sejem od gral pomembno vlogo tudi pri krepitvi izmenjave v okviru maloobsejnega blagovnega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo.

Kulinarična razstava odprta v Radencih

V zvezi s Pomurskim sejmom so v Radencih v mali stekleni dvorani v kavarni pripravili kulinarično razstavo. Organiziral in aranžiral jo je šef gostinstva zdravilišča tov. Vilijem Račič. Na razstavi so prikazali kulinarične in slaščičarske izdelke ter vzorne pogostitve, in to 34 razstavnih plošč od divjačine, perutnine, rib, rakov, in mesa do slaščic ter 4 pogrinjke; prekmurskega, lovskega itd. Vsi razstavljeni predmeti so delo gostinskih delavcev obratov zdravilišča.

Razstavo je odprl predsednik okrajne gospodarske zbornice tovarš Joško Slavič. Posebna ocenjevalna komisija je dode-

lila prvo nagrado za ploščo angleški hrbet (delo kolektiva restavracije pri pošti), pri pogrinjkih pa lovske večerji (delo kolektiva zdraviliške restavracije). Tudi vsi ostali izdelki so bili na vzorni strokovni višini. Upravni odbor zdravilišča je prvonagrajene izdelke nagradil z denarno nagrado in pokalom, predsednik ObLO pa je za najboljši kulinarični izdelek podaril kolektivu prehodni pokal. Razstavo, ki bo stalna spremljevalka Pomurskega sejma, si je ogledalo nad 1.200 ljudi, med njimi veliko gostov iz sosednje Avstrije, ki so bili zelo zadovoljni in prijetno presenečeni.

ZADNJA VEST IZ GORNJE RADGONE

10 milijonov

Do včeraj je obiskalo samo Pomurski sejem (brez prireditev) okrog 13.500 ljudi, od tega okrog 3.000 iz sosednje Avstrije. Kljub slabemu vremenu v zadnjih dneh se je zvrstilo dnevno na sejmskem prostoru do 2.000 obiskovalcev.

Na sejmu sodeluje 35 domačih in 19 tujih podjetij, ki so že vnovčila na sejmu nad 10 milijonov dinarjev blaga. Zanimanje za nakup industrijskega potrošnega blaga pa med obiskovalci še vedno narašča — zlasti v zadnjih dneh, ko so nekatera podjetja ponovno pocenila blago za 10 odst.

-sk

pravice in dolžnosti federacije ali republike.

Pravice in dolžnosti občine določajo ustava, zakon, statut in drugi splošni akti občine v skladu z njenimi funkcijami, ki jih določa ta ustava.

Pravice in dolžnosti občine izvršujejo občinska skupščina in njeni organi, krajevne skupnosti in občani na zborih volivcev ter v drugih oblikah neposrednega odločanja o splošnih družbenih zadevah ter z medsebojnimi odnosi teh organov in drugih organov družbenega samoupravljanja v občini.

Za čim popolnejše uresničevanje in krepitev samoupravnih pravic, svoboščin in drugih pravic in koristi človeka na vseh področjih družbenega življenja ustvarjajo in organizirajo občani v občini družbenopolitične in druge organizacije.

Nekaj več naj povemo o instituciji, ki je prej v naši ustavi ni bilo, to je o Ustavnom sodišču kot varovalcu ustavnosti in zakonitosti predpisov. Predvideno je, da Ustavno sodišče Jugoslavije:

odloča o skladnosti zakonov

z ustavo Jugoslavije;

odloča o skladnosti republiškega zakona z zveznim zakonom;

odloča o skladnosti drugih predpisov in drugih splošnih aktov organov ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij z ustavo Jugoslavije in zveznimi zakoni;

odloča v sporih o pravicah in dolžnostih med federacijami in eno ali več republikami med dvema ali več republikami ter med drugimi družbenopolitičnimi skupnostmi z ozemlja raznih republik, če ni

za reševanje takih sporov z zakonom določena pristojnost rednega sodišča;

odloča v sporih o pristojnosti med sodišči in zveznimi organi ter med republiškimi organi ter med sodišči in drugimi državnimi organi z ozemlja raznih republik;

opravlja tudi druge zadeve, ki so v skladu s pravicami in dolžnostmi federacije dane v njegovo pristojnost s to ustavo ali zveznim zakonom.

Toliko kot uvod v javno razpravo o novi jugoslovanski ustavi.

Ivan Kreft

PRAVILNO POSTAVITI O MLADINI SISTEM NAGRAJEVANJA V KOMUNI

Ugotovitve občinske komisije za izvajanje navodil zveznega izvršnega sveta glede delitve čistega in osebnega dohodka v soboški občini med drugim kažejo, da v gospodarskih organizacijah načeloma ni bilo nobenih večjih nepravilnosti glede nivoja in družbenih meril. To je omenil uvodoma v razgovoru z našim sodelavcem podpredsednik občinskega ljudskega odbora v Murski Soboti tov. Janez Lanjščak, ki je nadalje povedal, da je pri obravnavi dokumentacije komisija našla na nekaj primerov, kjer organi delavskega samoupravljanja niso pokazali dovolj resnosti. Predvsem gre tu za manjše gospodarske organizacije, kjer predstavlja delovski svet le nekaj zaposlenih.

Pri svojem delu je omenje na komisija tudi ugotovila, da v splošnem gospodarske organizacije na območju soboške občine niso preokupirane družbenih meril in zato tudi ni bilo opaziti pretiravanja in anomalij. Posebej pa velja omeniti gospodarske organizacije s področja trgovine in gostinstva, kjer se je pa v dolo-

čenih primerih pojavil problem zagotovitve zadostnih sredstev za osebne dohodke pri obstoječi delitvi sredstev čistega dohodka. Pri poslednjem uporabljanju dovoljenih družbenih meril bi lahko, po besedah tov. podpredsednika Janeza Lanjščaka, v določenih primerih ugotovili, da so v nekaterih podjetjih s področja trgovine in gostinstva nekoliko preokupirali ta družbena merila. V takšnih primerih je komisija analizirala gospodarjenje v prizadetih gospodarskih organizacijah in tudi opozorila organe upravljanja da je treba nesorazmerja v delitvi sredstev čistega dohodka obvezno popraviti v novih pravilnikih, ki jih sprejemajo gospodarske organizacije za l. 1962. Isto velja tudi za kmetijske zadruge z območja soboške občine.

Pri obravnavanju dokumentacije za družbene službe (zavodi, banke, itd.) je komisija predvsem analizirala pravilnost v notranji porazdelitvi sredstev, ki so namenjena za osebne dohodke. Komisija je tudi v teh primerih predvsem zastopala stališče, da tudi v teh službah raven osebnih dohodkov ne more bistveno odstopati od ostalih sorodnih služb v gospodarskih organizacijah, da je pa tudi stališče, da se doseže določeno razmerje pri vrednotenju delovnih mest enake ali sorodne zahtevnosti v teh službah in pa v gospodarskih organizacijah.

jah. V primerih, ko je ugotovila odstopanja, je komisija posebej opozorila na to prizadete organizacije s priporočilom, da organi upravljanja eventualne take pojave popravijo v novih pravilnikih.

Ob koncu razgovora je tov. podpredsednik Janez Lanjščak omenil, da tudi v soboški občini sprejemajo gospodarske organizacije pravilnike o delitvi čistega in osebnega dohodka za letošnje leto. To predstavlja za organe, ki sprejemajo in potrjujejo te pravilnike, zelo odgovorno delo. Pristojna občinska komisija meni, da naj predvsem velja načelo, da so višji osebni dohodki odvisni izključno le od boljših rezultata.

tov gospodarjenja. Sistem nagrajevanja je po sodbi komisije postavil tako, da bo le-ta stimuliral večjo proizvodnjo dela, kar je osnovni pogoj za dosežene boljše rezultate poslovanja.

Torej je ob obveznem upoštevanju splošnih družbenih meril pri razdeljevanju sredstev čistega dohodka posvetiti vso skrb pravilni notranji porazdelitvi sredstev, ki so namenjena za osebne dohodke. Pravilno postavljeni sistem nagrajevanja je sigurno jamstvo za večjo intenzivnost dela in za doseganje dobrega gospodarskega rezultata.

B. S.

Gostinska šola v Radencih

Z namenom, da bo v bodoče reševal vprašanje izobraževanja strokovnih kadrov za potrebe gostinstva in sorodnih strokovnih služb, predvsem za območje okraja Murska Sobota, je bil na pobudo okrajne trgovinske zbornice in zdravilišča Radenska Slatina ustanovljen v Radencih gostinski šolski center. Njegova naloga bo predvsem, da bo kader, ki se bo izobraževal za gostinske delavce po končanem šolanju kvalitetno usposobljen zasedati delovna mesta tako v strokovnem, kakor tudi v družbeno-ekonomskem pogledu kot sposoben upravljevalec.

Za potrebe šolskega centra je zdravilišče preuredilo »Prekmurski dom«. Šola se bo začela 1. oktobra. V njej se bodo najprej izobraževali kuharji in natakarji, pozneje pa bodo po potrebi izobraževalno dejavnost razširili še na kakšen gostinski poklic in na kade, ki so že v gostinstvu zaposleni. Od 55 prijavljenih je posebna komisija sprejela 29 žensk in 6 moških.

Na sliki: V senci šolskega vrta prijavljeni kandidati neustopno pričakujejo izid izpraševalne komisije.

Foto: Ivan Kovič

RAZVITJE PRAPORA V PETANCIH

V nedeljo popoldne je galsko društvo v Petanjcih proslavilo 30. obletnico obstoja društva ter razvil društveni prapor. Prapor je v imenu ObLO Murska Sobota, ki je bil pokrovitelj, razvil tov. Jurij Zrinski. Na prireditvi je sodeloval tudi pevski zbor iz Radencec.

Bralci-bralcem v presojo

Menjalni ali nemenjalni pouk

Pisec članka v rubriki »Bravci bralcem v presojo« v zadnji številki Pomurskega vestnika upravičeno vprašuje, zakaj se ni uveljavil v soboških osnovnih šolah menjalni pouk. Cutim potrebo, da odgovorimo tako njemu kot ostalim, ki bi sprejeli menjalni pouk z zadovoljstvom, ali pa vsaj z razumevanjem.

V sodobni šoli želimo nuditi učencem brez razlike enake pogoje za izobražbo in vzgojo. Pomankanje šolskega prostora tako pri nas kot tudi izven naših meja nujno terja pouk v dveh izmenah. Ob upoštevanju enakopravnosti učencev osnovne šole imajo v vseh naših mestih uveden menjalni pouk. Odločno se je zavzemala zanj zdravstvena služba, kakor tudi starši tistih učencev, ki bi morali hoditi k pouku popoldne.

O potrebi uvedbe menjalnega pouka sta razpravljala učiteljska zbornica soboških osnovnih šol že pred štirimi leti. Vendar so takrat skupni družbeni interesi govorili proti njemu. Na najrazličnejših delovnih mestih je bilo zaposlenih mnogo žena, in to večinoma popoldne. Za otroke zaposlenih staršev pa še ni bilo ustreznih varstvenih ustanov. Zato bi bila takrat uvedba menjalnega pouka preuranjena, za otroke omenjenih staršev nepravilna. Pogoj za to so nastali šele v letošnjem letu, ko je stanovanjska skupnost pridobila dovolj prostora za varstvo šolske mladine v novih prostorih vrta in pionirskega doma. Vrtec sprejema učence prvih dveh razredov, za ostale pa je dovolj prostora v pionirskem domu. Za vse je tudi urejena prehrana in nadzor. Stanovanjska skupnost bi poskrbela za ustrezno pomoč pri učenju. S tem bi bila rešena glavna skrb za otroke tistih družin, kjer sta oba roditelja zaposlena istočasno. Saj njim so v prvi vrsti namenjene te ustanove in pri njih tudi vprašanje prispevkov ni tak problem kot v družinah, kjer je zaposlena le ena oseba.

Da proučita pogoje za uvedbo menjalnega pouka, sta izvedla učiteljska zbornica obeh šol anketo o sestavi družin in zaposlenosti staršev šolobiskujočih otrok. Na osnovi zbranih podatkov sta predlagala uvedbo menjalnega pouka. Postavila sta se na stališče otroka, kateremu je šola namenjena in v kateri naj imajo vsi enake pogoje za učenje. Pa tudi socialni sestav učencev v dopoldanskih in popoldanskih oddelkih po dosedanjih razdelitvi ni zadovoljiv.

Na predlog učiteljskega zbora je šolski odbor II. osnovne šole sprejel sklep, da se uvede menjalni pouk, vendar pod pogojem, če se uvede tudi na I. osnovni šoli. Njegov sklep opravičuje dejstvo, da deluje v Murski Soboti z lepim uspehom glasbena šola. Obiskuje jo preko 300 učencev. Svoj pouk prilagaja prostemu času učencev. V kolikor bi uvedli obe osnovni šoli menjalni pouk, bi sicer ne brez težav, že nekako temu prilagodila svoje delo. V kolikor pa bi pristopila k uvedbi menjalnega pouka le ena

šola, bi bilo njeno delo skoraj onemogočeno. Ker ima I. osnovna šola mnogo več učencev, je popolnoma umestno, da se ji II. osnovna šola z manj učenci prilagodi.

Tudi šolski odbor in učiteljski zbor I. osnovne šole sta postavljala pedagoško-vzgojne in enakovredne momente na prvo mesto, ker sta prišla da zaključka, da je možno tako učence po oddelkih strukturno enakomerno razdeliti kot do sedaj in omogočiti z menjalnim poukom izmenično dopoldanski pouk tudi učencem, ki hodijo vsa leta popoldne v šolo.

Na osnovi številnih podatkov, ki so jih zbrali, pa bi bilo 140 učencev (cca. 70 družin) močno prizadetih, ker so prepuščeni sami sebi, ko sta oče in mati v službi. Te družine bi imele nove izdatke za varstvo in prehrano svojih otrok, zlasti veččlanske. Iz teh razlogov bi bil socialno-družbeni vidik močno zastavljen, ki je v soboških pogojih primarnega značaja, kakor je to bilo ugotovljeno na naknadnem posvetovanju odgovornih faktorjev za šolstvo.

V zvezi z razpoloženjem za menjalni pouk navajajo še to: Prvi dan šolskega pouka so imeli razgovor s starši, ki so pripeljali otroke v prvi razred. Navzočih je bilo cca. 100 ljudi. Ključno temu, da mora hoditi dve tretjini učencev (2 oddelka) v šolo popoldne, je predlagalo in zahtevalo menjalni pouk le nekaj staršev. Tako je ostalo pri nedeljenem pouku tudi v I. razredu.

VM

Med počitnicami je bilo lepo

Štirinajst dni je minilo od početka pouka. Šolske učilnice so se po tromesečnih počitnicah ponovno napolnile z učenci in dijaki. Konec je brezskrbnih dni, taborjenja, izletov kopanja itd., kajti s pričetkom pouka so se vrnille nove naloge, dolžnosti in učenje.

Otroci se še kaj radi spominjajo na dneve in na lepe trenutke, ki so jih preživeli bodisi na morju, v hribih ali kje pri sorodnikih. Toda kjerkoli so bili, vsepovedo je bilo lepo. Med potjo v šolo ali pa domov in sicer v počitniškem domu »Pomurskega tiska« na otoku Rabu. Bilo je lepo in hitro je vse minilo. Toda Boris se ni samo kopal, tudi krave je pasel pri starem očetu na Tišini in pomagal tudi pri drugih delih, če je bilo to potrebno.

Tudi Jože Zekš, ki prav tako

Veselo je bilo v počitniških dneh — to razodevajo tudi veseli obrazi

ZBOROVANJE BRIGADIRJEV V RAKIČANU

V soboto je rakičanski mladinski aktiv organiziral brigadirsko zborovanje, v okviru katerega je bil tudi izveden krajsi kulturni program. Zvečer pa je bila organizirana povorka skozi vas Rakičani h kresu, pri katerem so zaplesali kolo in peli pesmi. Za zaključek zborovanja je bil pripravljen še mladinski ples. Zborovanja se je udeležilo precej mladincev brigadirjev iz okolice Rakičana in tudi iz Murske Sobotice.

-do-

MLADINSKA ORGANIZACIJA NA ESS

Mladinska organizacija na Ekonomski srednji šoli v M. Soboti je že začela s smotnimi pripravami na redno letošno konferenco. Vodstvo hoče sestaviti podroben načrt dela v tekočem šolskem letu.

Program hočejo popestriti z idejno vzgojnimi predavanji, mladinskimi urami in šolo za življenje. Poleg tega pa bodo imeli več sekcij, med drugim: folklorno, dramsko, pevsko športno, tamburaški orkester ki že več let uspešno dela in druge.

Do sedaj so mladinski voditelji organizirali po vseh razredih sestanke, na katerih so izvolili dva člana v šolski komite.

V prvih razredih pa so voditelji govorili predvsem o delu in uspehih mladinske organizacije na ESS v prejšnjih letih.

-ka

AKTIVNOST MLADINE V DRUŠTVIH

V tork je bila pri OK LMS seja komisije za društveno življenje mladine. Obravnavali so probleme, ki nastajajo in zavirajo razvoj društvenega življenja. Ena izmed glavnih nalog te komisije je, da pritegne mladino v čim večjem številu v razna športna in druga društva. Ker je v Soboti še kulturno mrtvilo, bo treba še posebej obravnavati delovanje »Svobode«, kjer namestimo ustanoviti mladinsko dramsko sekcijo. Nadalje imajo v programu ustanovitev, televizijskega, filmskega in drugih klubov.

Dosedanje mladinske radijske oddaje mislijo še bolj izpopolniti in doseči kvalitetnejši program.

V prihodnjem tednu bo organiziran seminar, katerega se bodo udeležili člani komisij za društveno življenje mladine iz vsega okraja.

PRISPEVEK DELAVCEV TKALNICE LJUTOMER

Na pobudo upravnega odbora sindikalne podružnice tkalnice v Ljutomeru so člani kolektiva na množičnem sestanku sklenili, da bodo v sklad za prizadete od toče prispevali 6-urni osebni dohodek v obliki prostovoljnega dela opravili pa ga bodo ob nedeljah. Tako se bo občinski sklad za prizadete povečal za okrog 120.000 dinarjev.

še bolj poglobljeno in konkretizirano pa je to pokazala še živahna diskusija. Tako je plenum pokazal, da v organih samoupravljanja posvečajo delu mlad ne preveliko pozornosti in da je mladina v njih zastopljena. Prav tako so tudi zbori občanov in druge tovrstne oblike samoupravljanja obravnavali predvsem take probleme, ki mladine večkrat niso interesirale. Tako se je mlad na lahko uveljavljala le v nekaterih konkretnih akcijah, tako pri gradnji igrišč domov in podobnih objektov v kulturno-prosvetnem delu itn. V jedro problemov svojega kraja oz. komune skoraj ni mogla prodreti, prav tako pa v raznih organih samoupravljanja ni mogla vplivati na delo teh organov. Krivda leži tudi na mladinskem vodstvu, od vodstva osnovnih organizacij pa vse do Okrajnega komiteja. Kaže pa se tu še nek problem: vzgoja, oziroma priprava mladine na delo v nekem organu samoupravljanja, bodisi v ljudskem odboru ali kje drugje. Ker ga na to delo ne pripravimo, je potemtakem le formalen član samoupravnega organa in kot tak družbi tu ne koristi s svojim delom. Pri tem drži, da pozabljamo, koliko bi lahko mladina s svojim zanosom, mladostno energijo in naprednim pogledom na življenje naredila.

Mladince, ki so s svojim delom pokazali aktivnost in zanimanje za probleme, bi morali vključiti v organe ljudske oblasti, tu pa jim pomagati, da lahko razvijejo vso svojo aktivnost. Pri tem bi morali obratovati z zastarelimi nazori, da mladina ni sposobna reševati širša družbena vprašanja in da se naj bavi le z nekim svojimi mladinskimi organizacijskimi problemi.

Razen tega je potrebno doseči polno življenjsko sodelovanje mladine in drugih organizacij, tako ZK, SZDL in drugih. Tako sodelovanje je že tudi doslej obstajalo, vendar je bilo vse preveč formalno. Medtem, ko je bilo na višjih forumih to sodelovanje življenjsko, realno med občinskimi komiteji ZK in občinskimi komiteji mladine, ali pa med okrajnim komitejem mladine in OK ZKS, pa je bilo med osnovnimi organizacijami mladine in ZK premalo delovnega sodelovanja.

Za tako sodelovanje ne bi smelo biti nobenih subjektivnih preprek in bi morala vodstva organizacij o tem razmisliti. Prav tako pa je za razmišljanje, na kakšni osnovi in pod kakšnimi pogoji je možno tako sodelovanje. Predvsem pa bi morala biti mladinska organizacija najbolj živo zainteresirana za povezovanje z drugimi.

Vse ugotovitve priprav na plenum in samega plenuma jasno kažejo, da »družbene spremembe« postavljajo tudi organizaciji ljudske mladine novo mesto, vlogo in naloge v komunah. Nova vsebina pa postavlja spet zahtevo po novih oblikah dela. Tudi o teh je bilo že precej govora in sama praksa kaže, da je pomembno in nujno iskanje novih oblik dela, predvsem takih, ki bi pomagale organizaciji do razvitja polne aktivnosti in dosega družbene vloge organizacije.

Drži pa tudi to, da je še tako veliko iskanih po prsih in priznavanje, da marsikaj nismo storili in smo torej sami krivi, da ne gre tako, kot bi moralo, zman. Ugotovitve plenuma in iskanje bistvenih problemov v delu organizacije ne smejo ostati sedaj le v zapisnikih in v beležkah udeležencev plenuma, pač pa morajo prodreti prav v osnovne organizacije in prav v teh mora delo polno zazivati. Osnovnim organizacijam pa moramo od zgoraj, z občinskih komitejev in okrajnega komiteja nuditi več pomoči, jih hkrati in vplivati na mladince, da bodo v organih ljudske oblasti pa tudi na ostalih mestih delali tako, kot je to nakazal plenum.

Jože Olaj

Današnje stanje in perspektive

Nepotrebni zamudniki

Po uspehi okrajni živinorejski razstavi je bilo v ponedeljek popoldne v okviru Pomurskega sejma v G. Radgoni živinorejsko posvetovanje. Razstavo in posvetovanje je priredil živinorejski veterinarski zavod iz Murske Sobote, prisostvovali pa so mu predstavniki republiške gospodarske zbornice inž. Ferčej, predstavniki OLO Murske Sobote in ObLO Gornja Radgona, zastopniki kmetijskih gospodarstev in zadrug ter številni živinorejci. Posvetovanje je vodil predsednik okrajne gospodarske zbornice Jože Slavič.

Današnje stanje in perspektive v pomurski živinoreji — to je bila osrednja točka dnevnega reda omenjenega posvetovanja. Direktor živinorejskega zavoda v Murski Soboti inž. Franc Zadravec je v uvodnih besedah po kratkem zgodovinskem orisu te kmetijske panoge v naši pokrajini med drugim poudaril, da se giblje število goved v zadnjih letih v Pomurju od 76–78 tisoč glav, medtem ko je število prašičev porastlo od predvojnega desetletnega povprečja od 65.500 na okrog 110.000 kosov, kar pomeni prirastek za čez 40.000. Indeks povečanja števila perutnine v okraju znaša v obdobju 1957–1961 112 v letu 1961 napram 100 v letu 1957. V tem obdobju pa je število konj padlo za 11 odstotkov.

V primerjavi s povečanjem števila živine je porast proizvodnje znatno višji in to spričo zboljšanih pogojev reje, večji proizvodnji krme in intenzivnejši prehrani. Po podatkih, ki jih je iznesel na omenjenem posvetovanju inž. Franc Zadravec, se giblje v zadnjih letih število tržnih viškov goved od 21.000 do 24 tisoč glav, število tržnih viškov prašičev pa od 42.000 do 53.000 kosov, medtem ko je skupna proizvodnja znašala v zadnjih petih letih povprečno pri govedu 5840, pri prašičih pa 6880 ton. Indeks povečanja vseh govedi na družbenih posestvih (brez posestev KZ) znaša v obdobju 1957–1960 225, pri molznicah 171, pri prašičih pa 603. Pomembno je dalje to, da so štiri največja pomurska družbena posestva izgradila sodobne farme za proizvodnjo mesnatih prašičev, pisanje mladih govedi pa se je razširilo toliko, da je danes v pitatiških kmetijskih posestvih in zadrugah, se razvija in specializira v treh smereh: v proizvodnji mesnatih prašičev, v proizvodnji mleka in v proizvodnji mesa. Po perspektivnem načrtu se bo proizvodnja mesnatih prašičev na farmah povečala do leta 1965 na 50.000 kosov letne proizvodnje. V zvezi s tem programom so kmetijsko-gospodarski v G. Radgoni obdela sredstva za gradnjo farme za 19.800 kosov bekonov, vinogradniško živinorejsko kombinatu v Ljutomeru za 9000 bekonov, kmetijsko-gospodarski Rakičan za 5000 kosov, itd. Prav tako so predvidena znatna investicijska sredstva za razširitev in izgradnjo pitatišč za govedo, za povečanje osnovne črede krav molznic ter za nakup zemljišč.

V referatu in razpravi, ki je sledila, je bilo nadalje govora o čimteljih, ki vplivajo na večjo ali manjšo ekonomičnost, o krmi in stroških krme, itd. Zbrani so se zavzeli za kakovostno voluminozno krmo, s katero dobijo živali veliko energije bodisi za proizvodnjo mleka ali za prirast živine. Predmet razprave so bili tudi uspehi selekcije in umetnega osemenjevanja govedi, čigar 10-letnico v Pomurju praznujemo te dni. Naslednja ugotovitev je, da se je zadnje čase zmanjšala omizna kontrola pri krmalnih. Zato smo slišali predlog, da bi to kontrolo ponovno prevzel živinorejski veterinarski zavod, pri čemer bo treba prej rešiti vprašanje financiranja tega dela.

Ob koncu razprave, v kateri je sodeloval tudi predstavnik republiške gospodarske zbornice inž. Ferčej, so zbrani govorili še o nalogah prej omenjenega zavoda, ki naj bi se zavzel za ekonomsko plat in rentabilnost živinorejske proizvodnje. V sodelovanju z

republiškimi institucijami naj bi se zavod angažiral pri investicijah, pomagal poiskati najboljše rešitve glede tipov hlevov, itd. Razprava je poudarila še ekonomičnost vzreje živali in važnost strniščnih posevkov, saj je moč pri teh dobiti ob minimalnih vlaganjih velik pridelek krme. To je toliko bolj pomembno, ker znašajo stroški za krmo pri živalski proizvodnji celih 70 odst.

B. Š.

Priprave za jesensko setev so v teku. Zadruge so skupno z organizacijami SZDL že opravile razgovore s kmetovalci. Ponekod so se pomenili tudi o uslugah, ki jih bodo posamezni kmetovalci potrebovali. Do sem je šlo v redu nekoliko počasi pa poteka preostali del akcije. Tako v večini zadrug pravijo, da za sebi kmetovalci, katerih površine so zajeli odloki o agrotehničnem minimumu, se niso prijavili, katere usluge bodo od strani zadrug potrebovali mnogi pa niso naročili, oziroma prevzeli gnojil in semen čeprav bi to morali storiti najpozneje do 20. septembra.

V največ zadrugah zatrjujejo, da bodo njihovi strojni odseki ob načrtnem delu zmogli vse naročene usluge, ponekod pa se že dogovarjajo za pomoč s kmetijskimi gospodarstvi. Kaže tudi, da bodo

zadruge v glavnem pravočasno prejele vse naročene količine gnojil. Sicer pa o stanju v posameznih zadrugah najbolj zgovorno kažejo podatki, ki smo jih proti koncu minulega tedna dobili v nekaterih kmetijskih zadrugah.

V lendavski kmetijski zadrugi so nam povedali, da imajo gnojil za površine, ki so jih zajeli odloki o obveznih agrotehničnih ukrepih in za površine lastne proizvodnje, dovolj, medtem ko imajo gnojila za kooperacijo naročena. Tudi semena bodo zadostala. Pred kratkim pa so začeli sklepati pogodbe. Tako v lendavski kot v martjanskimi zadrugi nekateri kmetovalci že prevzemajo naročena gnojila, vendar pa gre v Martjancih nekoliko počasi. To pa očitno zato, ker so nekateri šele v minulem tednu prevzeli odločbo

občinskega ljudskega odbora (LO). Zadruga je za jesensko setev naročila 127 ton pšenice ter 40 vagonov umetnih gnojil, ki jih dobiva postopoma. Sedaj imajo že tolikšne zaloge, da bodo lahko setev nemoteno začeli. Sklepajo tudi že prve pogodbe. V zadrugi so nam še povedali, da bodo s svojimi stroji zmogli vse naročene usluge, posebno še, ker bodo zasebni kmetovalci ponekod lahko površine, ki jih je zajel odluk, obdelali sami. Tudi v zadrugi »Lendavski dol« na Cankovi pravijo, da bo njihov strojni odsek lahko ob načrtnem delu pravočasno opravil vse potrebne strojne usluge. Za svoje območje so naročili 450 ton umetnih gnojil, ki jih dobivajo postopoma. V teku je tudi sklepanje pogodb.

V kmetijski zadrugi v Beltingu pa pravijo, da kljub razgovorom, ki so jih imeli po vaseh skupno z organizacijami SZDL, naročanje uslug od strani zasebnih kmetovalcev počasi poteka. Ker je odluk na območju zadrug zajel 430 hektarov, menijo, da bodo s svojimi stroji s težavo ugodili vsem, ki naročajo strojne usluge. Zaradi tega se že dogovarjajo za pomoč s tamkajšnjim kmetijskim gospodarstvom. Večino potrebnih gnojil imajo na zalogi, enako tudi v prosenjakovski kmetijski zadrugi. Vendar pa tudi v Prosenjakovcih menijo, da jim bo šlo pri strojnih

uslugah malce tesno, posebno še, ker so površine precej razmetane.

Kakor smo zvedeli, so se v kmetijski zadrugi v Puconcih odločili, da bodo zato, da bi delo hitreje potekalo, dostavili umetna gnojila in semena v posamezne vase ter jih tam razdelili na osnovi naročil. V omenjeni zadrugi dobro poteka tudi sklepanje pogodb, posebno še v okolici Puconec.

Skoraj najbolj zahtevno delo pa čaka ob letošnji setvi kmetijsko zadrugo v Gornji Radgoni, ki ima največji okoliš. Da bi lahko setev opravili kar najbolj nemoteno, so pred tem natanko proučili situacijo ter organizirali razgovore po vaseh. Razen tega so v vse kraje poslali še pisma na obvestila in strokovne napotke. Čeprav je okoliš obsežen, bodo zadrugni stroji očitno brez večjih težav zmogli vsa potrebna dela. Nevšečnosti pa jim povzročajo gnojila, katerih so naročili 555 ton njih nekoliko prepočasno dobivajo.

Obširne priprave so v teku tudi v kmetijski zadrugi Murske Sobote, kjer že dalj časa sklepajo pogodbe. Precej dobro so založeni tudi z gnojili, ki jih dobivajo postopoma.

V zadrugah torej ni kakšnih večjih težav, ki bi lahko vplivale na potek jesenske setve. Nekaterim se bo maščevalo edino to, da so umetna gnojila naročila prepozno.

-js-

Vrvež na veseljenem in zabavišnem prostoru Pomurskega sejma

Cene pšenice in rži letine 1963-64

Da bi program jesenske setve bil polnjen oziroma bi lahko zasejali večje površine z visokorodnimi sortami pšenice kot imamo predvideno, je nujno, da pri tej za naše gospodarstvo izredno važni nalogi sodelujejo vsi od KZ, KG in podjetij za promet z žiti.

Politiko odkupnih cen pšenice od individualnih proizvajalcev je potrebno prilagoditi potrebam po pšenici, če tudi iz aspekta, da ne bi bila več interesantna za prehrano živine, temveč bi proizvajalci zainteresirali za prodajo pšenice. Imamo vse možnosti, da individualnemu proizvajalcu nudimo zadostni močnih krmil za prehrano živine, tako da pšenice in rži ne bi več pokladali živini. Tudi z močnimi krmili kot krmo se dosežejo boljše rezultati krmjenja, kajti močna krmila vsebujejo vse komponente, ki jih živina rabi za enakomerno rast in prirastek. Cena močnih krmil za pitanje govedi je enaka ceni pšenice. Tako je možno dobiti v katerikoli zadrugi to vrsto močnih krmil po 45 dinarjev za kg. Računica kaže, da je boljše prodati pšenico za 45 dinarjev in kupiti močna krmila po tej ceni kot pa pšenico drobiti (mleti) in to krmilo pokladati živini. Za mletje (drobljenje) pšenice se mora plačati 4 do 5 din ali pa dati plačilo v naravi (merici) od 10 do 12 kg, kar seveda podražuje vrednost krmila na 50 din po kg. Tudi v navedenem primeru ima proizvajalec računico, da pšenico proda ali zamenja za močna krmila.

Kmetijsko-industrijski kombinat »Pomurka«, obrat Mlinopek bo v naslednjih dneh sklepal pogodbe s KZ in KG za prodajo pšenice in rži letine 1963-64. V teh pogodbah bo Mlinopek garantiral odkupno ceno pšenici in rži za naslednji dve leti in to enako za pšenico in rži 51 din po kg. Na obratu Mlinopek smo mnenja in o tem smo razpravljali tudi s KZ, da je potrebno, da tudi KZ in KG ob sklepanju pogodb o pogodbenem sodelovanju z individualnimi proizvajalci za pridelovanje pšenice istemu garantira prodajno ceno za pridelek, kajti tako bo že sedaj proizvajalec v kooperaciji vedel, komu in po kakšni ceni bo svoj pridelek iz pogodbenega sodelovanja

prodal. Po razgovoru, ki smo ga imeli s KZ, bodo KZ svojim kooperantom garantirale za pridelek pšenice iz pogodbenega sodelovanja 47 dinarjev po kg. Ta odkupna cena pšenice je zelo stimulativna in smo mnenja, da bo tudi vplivala, da bodo v pogodbenem sodelovanju s KZ čimveč površine pšenice.

Odkupna cena pšenici od individualnega proizvajalca izven pogodbenega sodelovanja za leto 1963-64 pa ostane ista kot v letu 1962 to je 45 din po kg. Dvojne cene odkupa pšenice predlagamo iz razloga, da stimuliramo tistega individualnega proizvajalca, ki gre v sodelovanje s KZ, ker le tak-

šno sodelovanje nam zagotavlja, da proizvedemo čimveč pšenice in je tak proizvajalec upravičen, da ima boljše odkupne pogoje kot pa tisti, kateri še caplja za našim razvojem.

Perspektivne odkupne cene pšenici nam bodo zagotovile večje zasejalne površine v pogodbenem sodelovanju in s tem tudi večji pridelek in večji odkup. Prepričani smo, da v letu 1963 ne bo potrebno v Pomurje dobivati pšenice iz Reke, temveč bomo krili naše potrebe iz domačega odkupa.

Stefan Forjan

Stefan Forjan

Večji pridelek pšenice je v predstojećem gospodarskem letu ena od najvažnejših nalog kmetijskih proizvajalcev. Z akcijo za povišanje donosov v družbenem in zasebnem sektorju, želimo zagotoviti zadostno količino prehrane za vse prebivalce in v celoti odpraviti uvoz.

Zato bomo morali tudi v Pomurju, ki ga uvrščamo med najbolj žitorodne predele Slovenije, podvojiti napore za povečanje žitnih pridelkov, tako na družbenih posestvih, v zadrugah, v pogodbenem sodelovanju, kakor tudi pri zasebnih proizvajalcih. Pogoja za povečanje proizvodnje pridelkov je, da poleg povečanja površin, predvsem pod pšenico, uveljavimo v tehnologiji pridelovanja vse sodobne, znanstvene in praktične dosežke, torej uporabimo najboljše agrotehnične ukrepe. Pomankljiva uporaba teh ukrepov v preteklosti je povzročila, da smo v zadnjih nekaj letih stali na več ali manj enakih rezultatih, četudi nekateri primeri kažejo, da je z uporabo dobre in precizne agrotehnične, predvsem pa s pravočasnim izvajanjem ukrepov, s pravilno setvijo ustreznih sort in s pravočasnimi in zadostnimi gnojenjem moč doseči visoke pridelke.

Izkušnje kažejo, da je tudi v naših pogojih, ob uporabi navedenih ukrepov moč doseči

50 in več meterskih stotov pšenice na hektar. Toliko namerava v prihodnjem letu v povprečju pridelati kmetijsko gospodarstvo Rakičan in nekateri druge kmetijske organizacije v Pomurju. Ker nam je sortni izbor preizkušen in so nam poznani vsi ostali najprimernejši ukrepi, bomo za uspešnost sedanje akcije morali predvsem odpraviti nekatere pomankljivosti v pridelovanju in zagotovitvi sortam čimboljše pogoje za rast. To

je moč doseči visoke pridelke. Ta članek pa ima namen predvsem seznaniti kmetovalce o tem, kako naj ravnajo v pridelovanju pšenice, da bodo dosegli čimboljše pridelke.

Pšenico lahko pridelujemo takorekoč na vseh območjih našega okraja, na katerih pridelujemo tudi ostale poljščine v kolobanju. Glede na lego in kakovost zemlje bomo izbrali različne sorte pšenice. Na boljših, za pšenico primernejših zemljah, t. j. tež-

ljo pred setvijo, da bo ugodno vplivala na višino pridelka? Predvsem je važno, da bomo zemljo pravočasno pripravili in jo dovolj globoko preorali, po možnosti s traktorjem ali z dobro konjsko vprego. Orati moramo od 10 do 14 dni pred setvijo in pustiti, da se zemlja dobro uleže. V neuležani zemlji nam bo pozniš propadlo preveč rastlin. Ker rabi pšenica globoko obdelano zemljo, jo bomo preorali najmanj 20 cm

Kako bomo dosegli čimveč

pa ne bo samo naloga in skrb kmetijskih strokovnjakov in delavcev na kmetijskih gospodarstvih in zadrugah, temveč tudi skrb vsakega kmeta. Tudi on se bo moral, ali po lastnem nagibu, ali po sili določil agrominimalnih ukrepov, ki so jih predpisale občine, vključiti v akcijo ter z večjimi pridelki in večjimi tržnimi presežki dati svoj delež skupnim naporom.

Kmetijski strokovnjaki, ki delajo v zadrugah, so na enodnevem seminarju, ki je bil nedavno na Rakičanski srednji kmetijski šoli, osvežili teoretično znanje in se seznanili s pomankljivostmi in najboljimi pogoji, pod katerimi

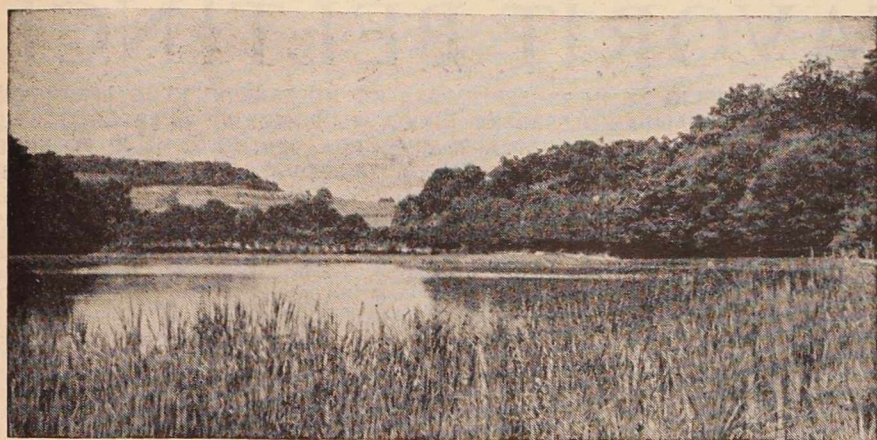
lahi ali srednjetežkih, bomo pridelovali zahtevnejše, na slabših pa manj zahtevne sorte. Sorte bomo izbirali tudi glede na odpornost proti mrazu, če bomo sejali pšenico na zemljiščih, ki so izpostavljena nizkim temperaturam, zimskim vetrovom itd. Važen činitelj je tudi kolobar. Med ugodne predpne prištevamo krompir, stročnice za seme, krmne okopavine, zgodnje koruze in industrijske rastiine. Detelje niso najbolj primerne, zlasti, če zemlja ni dobro in pravočasno pripravljena, ker se na takih posevkih preveč bohoti trava in delajo škodo razni škodljivci (strune).

Kako bomo pripravili zem-

globoko, priporočamo pa 25 do 30 cm. Tam, kjer smo orali doslej plitveje, predvsem s travo vprego, bomo novo brazdo povečali le za 2 do 3 cm, da nam dvignjena mrtvica ne bi poslalsala kakovosti zemlje. Po oranju bomo njivo takoj pobranili s krožno in navadno brano. Če bomo prsiljeni sejati, ne da bi čakali, da se bo zemlja ulegla, bomo po oranju zemljo povaljali.

Gnojenje je izredno važen činitelj za doseg visokih pridelkov. Zato moramo biti kar najbolj seznanjeni o tem, kdaj bomo gnojili, kakšna gnojila bomo uporabljali, in kolikšne količine gnojil bomo uporabljali. Razlikujemo glav-

Iz naših krajev — ribnik v Slamjaku (Foto Sinko)

NA KAJ NE SMEMO POZABITI OB LETOŠNJI JESENSKI SETVI

Ob analiziranju letošnjih rezultatov v pridelovanju pšenice stopa v ospredje ugotovitev, in je splošna karakteristika letošnje proizvodnje pšenice sploh, silna neenakost v doseženih prinosih. Ta se ne odraža samo kot neenakost med posameznimi področji oz. celo pridelovalci, kar bi bilo še do neke meje opravljivo, pač pa na neenakost na istih obratih, neenakost v donosih pri enakem obsegu vlaganj v proizvodnjo. Kot karakterističen primer naj navedem KZ, ki je v lastni proizvodnji dosegla na eni izmed svojih parcel 62 q na ha, medtem ko je na drugi parceli dosegla le 19 q na ha. Podobno je bilo tudi z nekaterimi našimi kmetijskimi gospodarstvi. Tudi njihovi rezultati donosov varirajo od 50 do 20 q na ha, čeprav so bila povsod približno enaka vlaganja. Z ozirom na obseg vloženih sredstev v proizvodni proces bi morali pričakovati donose na naš h kmetijskih gospodarstvih v povprečju 45 q na ha, doseženi rezultati pa so vsi v povprečju izpod 40 q na ha.

Kje so torej vzroki za taka nenormalna odstopanja? Eden izmed vzrokov je sigurno v neugodnih klimatskih prilikah tako v makro kot v mikro klimi. Toda to v celoti ne more upravičiti takih odstopanj. Trenutni sortni izbor nam omogoča dokaj sigurno in stalno proizvodnjo, saj sorte, ki so pri nas rajonizirane, niso podvržene večjim kolebanjem v svojih proizvodnih zmogljivostih. Ostane nam torej le še agrotehnika, da jo približno analiziramo in najdemo kritične točke, kjer delamo največ napak, k se potem odražajo neposredno v rezultatih proizvodnje. Pri običajni agrotehnik, ki jo izvajajo naše kmetijske organizacije in tudi naprednejši individualni proizvajalci, in pri malo solidnejšem vlaganju (umetna gnojila) lah-

ko brez posebnih težav dosežemo donose do 40 q na ha. Toda kakor hitro začnemo planirati proizvodnjo preko 40 ali celo preko 50 q na ha, pa moramo ves proizvodni proces temeljito pripraviti, preštudirati moramo vsako fazo proizvodnega procesa posebej, kajti takrat nam vsaka najmanjša napaka v agrotehnik rezultira v znatnejšem zmanjšanju pridelka. To je posebno važno v proizvodnji pšenice in tu delamo največ napak, ker mislimo, da nam samo povečana materialna vlaganja (gnojila in semena) že sama po sebi dajo večje pridelke.

Preden pristopimo k sami pripravi zemlje za setev, se temeljito pomenimo z našimi strojniki in traktoristi, kajti od tega, kako bodo oni posamezne faze dela (oranje, branjanje, trošenje gnojil, setev itd.) opravljali in kako so strokovno pripravljeni na to, je odvisen marsikateri stot pridelka.

Seveda je jasno, da jih mo-

KUZMA

Kot smo že poročali, so v Kuzmi začeli z gradnjo zadržnega skladišča in poslovnih prostorov, toda dovolj pozno, da bi v letošnjem letu že lahko služili svojem namenu. Tako teče odkup sadja kar na prostem, kar zadaja odkupovalcu precej preglavic. Kot kaže, bo ostalo še mnogo zidne opeke pripravljene za gradnjo skladišča, zato bo treba premisliti, kam z njo? Morda bi kazalo postaviti kakšno stavbo, v kateri bi bili prostori za krajevni odbor SZDL, ki je brez prostorov, zdravstvena posvetovalnica in drugo, ter dvorana za sestanke občanov in razna predavanja, ki so v sedanjih razmerah v šolskih prostorih ali pa v gostinskih lokalih.

ramo pri tem materialno zainteresirati in stimulirati za to. Druga stvar, na katero ne smemo pozabiti pri tem, je, da mi vse preveč splošno jemljemo stvari, vemo dobro, da obstajajo z ozirom na različne tipe tal, različne strukture, in s tem v zvezi tudi različna sposobnost tal. Če hočemo uspeti v proizvodnji, moramo to vsekakor upoštevati pri obdelavi, pri doziranju gnojil, pri izbiri sort in sploh pri agrotehnik. Če bomo vse to upoštevali in to moramo upoštevati, kajti drugače zapravljamo vložena sredstva, bomo odpravili razlike v donosih in

dosegli to, kar smo si s plani zadali in končno bomo tudi manj odvisni od vremena, na katerega se navadno ob neuspelih v proizvodnji izgovarjamo.

ing. Milan Erjavec

Seja izvršnega odbora občinskega odbora SZDL v Murski Soboti Razgovori s kmetijskimi proizvajalci

Podobno je bilo v Črnelavcih in Puconcih, vendar je bil ob koncu zbor občanov v Puconcih le uspešen. Za nekatere

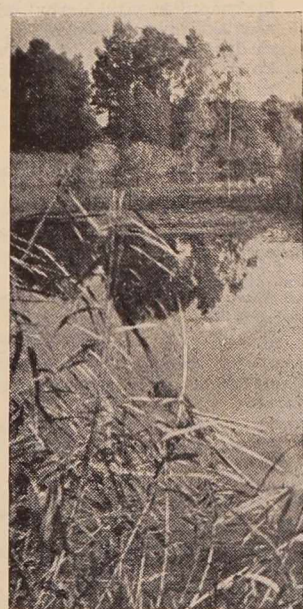
la prehodni napredek, čeprav je potrebno prvenstveno težiti za tem, da se bo kar največ kmetovavcev odločilo za intenzivne sorte.

Če že ob letošnji setvi pričakujemo mnogo večje količine pridelka in tudi tržnih viškov pšenice — povečanje tržnih viškov pa je tudi glavni družbeni obet, potem moramo hkrati poskrbeti, da bomo povečali tudi pridelke pri tistih kulturah (ječmen, koruza, soja itd.), ki služijo za proizvodnjo redilnih krmil za živino. V prehrani živine bodo morala prav redilna krmila mnogokje zamenjati žito, ki so pokladali živini. Taka usmeritev doslej kmetije intenzivno teva pa je potrebna tudi zaradi boljše izkoriščenosti zmogljivosti že obstoječih obratov, v katerih izdelujejo redilna krmila. Izkoriščanje zmogljivosti pa bo postalo še aktualnejše po otvoritvi večjega obrata redilnih krmil v Ljutomeru.

Odkup večjih količin tržnih viškov pšenice pa je pogojen tudi z zoževanjem škarij med cenami pšenice in redilnih kr-

mil; dosedanje cene namreč delujejo premalo stimulativno v korist intenzivnejšega odkupa tržnih viškov pšenice.

-sk

Hotiško jezero — Foto Kološa

Kot je ugotovil na svoji minuli seji izvršni odbor občinskega odbora SZDL v Murski Soboti, je bila večina zborov občanov v občini dobra in uspešna, pa čeprav je bilo na teh zborih obilo pripomb na račun semenske in strokovne službe, ki zlasti ni dajala nasvetov glede gnojenja in dognovanja z umetnimi gnojili. Bilo pa je tudi nekaj zborov občanov, na katerih so bile več ali manj negativne razprave, ker so posamezniki hoteli ostalim vsiljevati svoja osebna drobnolastiška gledanja. To velja predvsem za Pertočo, kjer je tudi ena najmanj delavnih krajevnih organizacij Socialistične zveze.

re krajevne organizacije Socialistične zveze v soboški občini namreč še zmeraj velja, da imajo glavno besedo blagajniki in tako se skoraj vsa dejavnost omeji na pobiranje članarine.

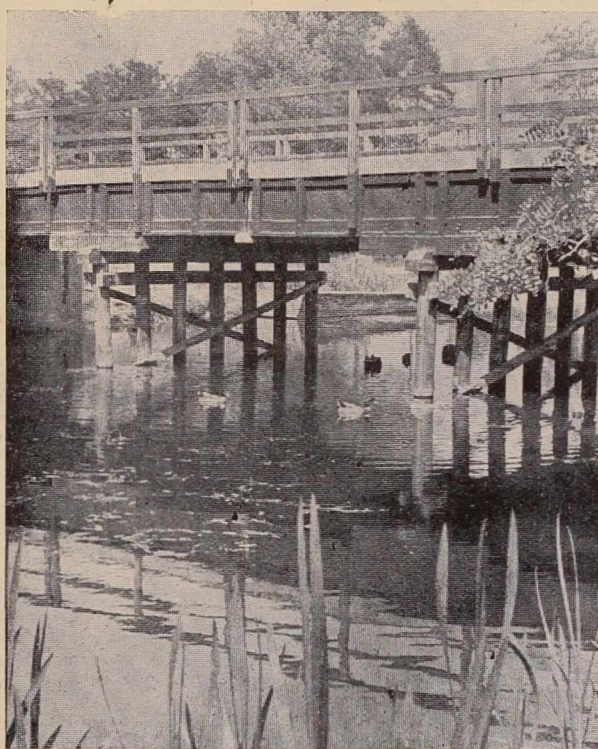
Te dni pa so po vaseh soboške občine razgovori s kmetijskimi proizvajalci, ki jih organizira Socialistična zveza. Obenem opravljajo strokovnjaki kmetijskih zadrug popis obdelovalne zemlje ter sklepajo pogodbe za kooperacijo. Po nekaterih podatkih je bilo v vsej občini sklenjenih do prejšnjega petka pogodb za 105,55 ha, vendar odpade levji delež — 100 ha — na kmetijsko zadrugo v Murski Soboti.

Kar zadeva odkup zemlje, je obveljala tudi na omenjeni seji ugotovitev, da počasi napreduje. Razen kmetijske za druge, ki je odkupila 88 ha, so zabeležili do zdaj le nekaj dogovorov v kmetijski zadrugi Martjanci. Obe zadrugi imata tudi že potrebne kredite, medtem ko ostale pripravljajo elaborate. Za arondacijo pa skrbijo, kot vse kaže, le

kmetijska zadruga v Murski Soboti. Kako nujno je potrebna arondacija, nam kaže že podatek, da ima, na primer, kmetijska zadruga Prosenjakovci 205 ha v 660 parcelah.

Ko je razpravljalo o akcijah v kmetijskih zadrugah, se je izvršni odbor občinskega odbora SZDL v Murski Soboti med drugim zavzel za to, da je treba izvajati ustrezne ukrepe proti tistim kmetovavcem, ki ne bodo izvajali odloka o agrotehničnem minimumu. Dalje je omenjeni forum ugotavljal, da je na terenu slab odnos do predsednikov krajevnih organizacij SZDL na vasi, medtem ko po drugi strani ljudje odgovorno delo kmetijskih tehnikov podcenjujejo. Zato je izvršni odbor občinskega odbora Socialistične zveze v Murski Soboti sklenil, da je treba tako funkcionarjem SZDL in kmetijskim tehnikom nuditi pri delu vsa moralna pomoč, ki si jo tudi zaslužijo.

B. Š.

Idila — Foto Glavač

no oz. predsetveno gnojenje in dognovanje v času rasti. Gnojenje je odvisno od zahtevnosti (intenzivnosti) sorte, od kakovosti zemlje, od predsevkov in količine uporabljene hlevskega gnojila. Dokler ne bomo imeli primerne laboratorija, ki bi na hitri način ugotovil analizo tal, bodo to pač edini pokazatelji, pri dognovanju pa bomo upoštevali še splošno rast in stanje posevka. Vedeti moramo, da pšenica najbolj potrebuje fos-

for in kaljeva gnojila, a dušičnimi gnojili pa bomo uravnavali višino pridelka. Fosfor in kaljeva gnojila bomo v obliki mešanega gnojila »Nitrofoskale« vnesli v zemljo pred setvijo z zaoravanjem ali z zabranjanjem. S tem gnojilom bomo vnesli tudi tisti del dušika, ki je rastlini potreben neposredno po kalitvi. Dušična gnojila, običajno v obliki »Nitromonkala«, pa bomo uporabljali za dognovanje. Z dušičnimi gnojili moramo ravnati predvsem previdno! Keč odločilno vplivajo na rast in pridelke, jih mora meti rastlina na razpolago do kalitve do mlečne zrelosti. Ker se pa ta gnojila iz zemlje hi-

nali sami. Če bi pa hoteli omenjene količine čistih snovi izraziti v teži običajnih gnojil, t. j. nitrofoskala in nitromonkala, potem bomo pred setvijo uporabili od 500—800 kg nitrofoskala, običajne mešanice (4:12:9), za pozno jesensko dognovanje 70 kg nitromonkala, za zgodnje spomladansko dognovanje od 100 do 170 kg nitromonkala in za dognovanje ob kolenčkanju zopet 70 kg nitromonkala po hektarju zemlje. Skupna poraba umetnih gnojil bi torej znašala od 750—1100 kg po enem hektarju.

Za dober pridelke je nad vse važno tudi seme. Prav gotovo bomo storili najbolje, če bomo izbrali ugodno priliko in v pogodbenem sodelovanju zamenjali dosedanje staro seme. Pri zadrugi bomo za 130 kg pšenice dobili 100 kg sortnega, priznanega semena. Premišljeno bomo izbrali tudi sorto. Večji del so občinski ljudski odbori predpisali sortni izbor s svojimi odloki. Vsekakor pa po sedanjih razmerah, ki temeljijo na večletnih izkušnjah v pridelovanju pšenice na naših kmetijskih gospodarstvih, pridejo v poštev naslednje sorte: Etoile de Choisy, Leonardo in San Pastore, na slabših zemljah tudi San Marino in morebiti Helikon. Za sorto U-1 se ne ogrevamo več, ker zaostaja v donosu.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Jesenski križem - kražem po pomurskih gradbiščih

Bliža se jesen in gradbena dejavnost je tudi v našem okraju v najširšem razmahu. Gradbena podjetja so močno zaposlena in hitijo, posebno še, ker morajo nekatere gradnje končati do konca letošnjega leta. Ponekod pravijo, da bi gradnje hitreje potekale, če jih ne bi oviralo pomanjkanje mehanizacije. V tem sestavku smo zabeležili le nekaj večjih gradenj, ki so v teku ali pa se že bližajo h kraju.

Gradbena dejavnost je zlasti živahna v soboški občini. Ob Titovi cesti bo ravnokar dograjena poslovna zgradba. Zavoda za socialno zavarovanje, na Lendavski cesti gradijo s sredstvi iz občinskega sklada za stanovanjsko izgradnjo dva 15-stanovanjska bloka, združeni investitorji pa v istem predelu gradijo 8-stanovanjski blok. Ob Titovi cesti, zraven postaje LM, gradijo poslovno-stanovanjsko zgradbo. V pritličju bo predvidoma Varteksova poslovalnica, zgoraj pa 12 stanovanj. Podobno zgradbo bodo sezidali tudi na Trgu zmage, kjer bodo prav tako v pritličju uredili trgovino. V kratkem bo v M. Soboti dograjeno trinadstropno poštno poslopje, spomladi pa tudi zgradba Okrožnega sodišča.

Pred nedavnim pa so začela pripravljati temelje za tretjo osemletno šolo. Hitro potekajo dela tudi pri gradnji otroškega oddelka soboške bolnišnice v Rakičanu, dispanzerja v Grajski ulici, štiristanovanjskih zgradb v Fokovcih, Bogojini, Puconcih in na Tšini, zgradbe za postajo LM v Rogoševcih, zadržnih garaž v Fokovcih, šole v Kuzmi, skladišč pri Tovarni mlečnega prahu ter garaž pri »Pomurki«. V teku pa je tudi gradnja približno 65 zasebnih stanovanj v Murski Soboti ter nič koliko v ostalih krajih občine.

V Petrovcih v tem času gradijo pekarno in perutninarsko farmo, v Salovcih pa šolo, 6-stanovanjsko zgradbo in mlekarino. V beltiški občini je za zdaj v teku le gradnja stanovanjske zgradbe v Črenšovcih, kmalu bodo začeli v Beltičih graditi 12-stanovanjski blok. KG pa namerava graditi dva goveja hleva.

Tudi v Ljutomeru je gradbena dejavnost kar precej živahna. Še letos bodo dogradili tovarno močnatih krmil pri železniški postaji, h kraju pa se bliža tudi gradnja novega sodišča. Pred kratkim so začeli z gradnjo novih hlevov v bližini Čvena, nadaljujejo pa

tudi gradnjo šole v Križevcih in obrata MTT v Ljutomeru. Kakor smo zvedeli, pa bodo v kratkem pričeli pripravljati temelje za veliko stanovanjsko zgradbo ob Ormoški cesti. Pri tem pa seveda moramo omeniti tudi številne zasebne gradnje.

Podjetje Proizvodnja nafte v Lendavi dograjuje v Mlinški ulici 12-stanovanjski blok, v isti ulici pa združeni investitorji gradijo 9-stanovanjsko zgradbo. Stanovanjske zgradbe za učitelje zidajo tudi v Turnišču in v Polani, v Dobrovniku pa dograjujejo novo šolo. Med največje gradnje nedvomno sodi tovarna metalnola. Ob koncu pa naj omenimo še gradnjo treh večjih hlevov za KGG Lendava.

V centru Radgone zidajo tri 6-stanovanjske zgradbe, v Radendh večji stanovanjski blok, pripravljajo pa tudi vse potrebno za gradnjo sanatorija. Kmalu pa bo zaživela gradnja bekonske farne, dograjen pa bo tudi novi hlev v Lutvercih.

Razen naštetih pa so še številne manjše gradnje, kakor na primer gradnje vaških domov, kulturnih dvoran, gasilskih domov. Skratka: vsepovsod sama gradbišča.

pridelke pšenice?

forna in kaljeva gnojila, a dušičnimi gnojili pa bomo uravnavali višino pridelka. Fosfor in kaljeva gnojila bomo v obliki mešanega gnojila »Nitrofoskale« vnesli v zemljo pred setvijo z zaoravanjem ali z zabranjanjem. S tem gnojilom bomo vnesli tudi tisti del dušika, ki je rastlini potreben neposredno po kalitvi. Dušična gnojila, običajno v obliki »Nitromonkala«, pa bomo uporabljali za dognovanje. Z dušičnimi gnojili moramo ravnati predvsem previdno! Keč odločilno vplivajo na rast in pridelke, jih mora meti rastlina na razpolago do kalitve do mlečne zrelosti. Ker se pa ta gnojila iz zemlje hi-

gnojenjem v pozni jeseni bomo povečali odpornost rastlin proti pozebi, z raznim spomladanskim gnojenjem in gonjenjem ob kolenčkanju pa bomo predvsem povečali pridelke zrna. In kakšne količine gnojil bomo uporabili? Izraženo v čistih elementih bo to 75—100 kg fosforja, 80 do 90 kg kalija in 80—90 kg dušika. Od dušika bomo uporabili pred setvijo 20 kg, za pozno jesensko dognovanje 15 kg, za zgodnje spomladansko dognovanje 25—35 kg, ob kolenčkanju pa 20 kg. Ker so seveda gnojila različna in z različnim odstotkom dušika, fosforja in kalija, si bomo potrebne količine gnojil izraču-

FAVORIT BELTINCI

endavi.

Modna revija v G. Radgoni

V dvorani kina v Gornji Radgoni je bila minulo soboto in nedeljo modna revija, katero je organiziral odbor Pomurskega sejma. Skupina, ki je sestavljala modno revijo v G. Radgoni je prišla z Mariborskega tedna s kolekcijo modelov. Poleg tega pa so manekenke na modni reviji prikazale tudi nekaj izdelkov Tovarne dežnikov in pletenin iz Lendave, Indopola iz Ljutomera, »Mure« iz Murske Sobotice ter Beltinke Beltinci.

Lahko rečemo, da je modna revija v Gornji Radgoni uspela, saj smo imeli priložnost videti vrsto izredno lepih in okusnih modelov. Tako je na primer Tovarna dežnikov in pletenin ponovno kot na lendavski modni reviji prikazala vrsto elegantnih kompletov v modernih pastelnih barvah. Omeniti moramo še, da pleteni pulloverji za zimo, katerih modele so prikazale tovarne »Mura« iz Murske Sobotice, Tovarna dežnikov in pletenin iz Lendave in zlasti še »Beltinka« Beltinci, nikakor niso zaostajali za izdelki tovarne »Pik« iz Maribora.

Poleg pletenih modelov je bila na modni reviji prikazana še vrsta drugih izdelkov za poletje in zimo, dalje otroška oblačila, oblačila za službo, v tovarno itd. Tovarna »Mura« in »Indopol« iz

Ljutomera pa sta prikazali tudi moške in ženske zimske plašče, kateri so tudi v času Pomurskega sejma v prodaji po znižanih cenah. Poleg tega pa so v prodaji tudi pleteni izdelki, ki so bili prikazani na modni reviji.

Ob koncu moramo omeniti še malo Silvijo, ki je v času odmorov na modni reviji zapela dve popevki. Navdušeno občinstvo je malo Silvijo nagradilo z burnim ploskanjem. Pohvaliti je treba tudi pripravljeno odmor modne revije, ki se je nemoteno odvijala v ta namen urejeni kinodvorani.

Kmalu asfalt od Ljutomera do Križevca

Dela pri modernizaciji ceste Ljutomer—Križevci so v teku. Cesto bodo v precejšnji meri razširili, tako, da bo asfaltna prevleka široka šest metrov. Kljub temu, da so dela precej zahtevna, jih bo

do lahko končali še letos, seveda, če ne bo kakšnih večjih ovir. Meritvena dela so doslej končali v dolžni dveh kilometrov, ostale meritve pa izvajajo postopoma.

ZAKLJUČENO TEKMOVANJE V REPUBLIŠKI STRELSKI LIGI

PREMALO VZTRAJNOSTI V BORBAH ZA KROGE

Po trimesečni borbi za kroge je zaključeno tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško v republiški strelski ligi. V drugem delu tekmoovanja je sodelovalo 36 strelskih družen iz naše republike. Sodelujoče ekipe so bile razdeljene v tri tekmovalne skupine.

Iz soboškega okraja so na tem tekmovalju nastopale štiri strelske družine: Borec iz M. Sobotice, Slatina Radenci, Cirila Jureša iz Zelezni dveri in Rudar iz Presike. Tekmovalna ekipa Borec se je potegovala za točko v prvi, ostali trije predstavniki pa v tretji tekmovalni skupini.

V vseh kolih tekmoovanja je sodelovala edino strelska družina Borec, strelski družini Cirila Jureša in Rudarja sta streljali sa-

mo sedemkrat, tekmovalna ekipa Slatina Radenci pa sploh ni nastopila niti v enem kolu, kar je prav gotovo vredno javne kritike, kajti prav ta družina, ki ima v svojih vrstah precej talentiranih strelcev, je imela odlične izglede za uvrstitev med moštva na vrhu lestvice svoje skupine. Tudi odstopanje drugih dveh strelskih družen ni moglo biti s ničemer opravičeno, saj niti ni športno, če se umakneš s prizorišča bojev za tekmovalne točke, ko spoznaš, da ne boš mogel biti prvi ali med prvimi. To pa je bil menda tudi glavni vzrok, da se tekmovalci dveh naših strelskih družen v osmem kolu niso več pojavili na strelskih.

Kakšna pa je potemtakem razvrstitev naših predstavnikov v republiški strelski ligi? V prvi skupini je ekipa Borec iz M. Sobotice zasedla častno peto mesto z 11.246 krogi in 14 točkami. Zmagovalec v tej skupini — strelska družina Tabor iz Kranja — je zbral 12.889 krogov in 22 točk. V tretji skupini sta strelski družini C. Jureša in Rudarja zaveli 7. in 8. mesto s 6.446 in 6.093 krogi in 6 točkami iz sedmih tekem. Slatina Radenci pa so kot četrta pred-

stavnik na zadnjem mestu v svoji skupini, brez vsakršnega kroga ali točke, saj sploh niso tekmovali.

Cepprav se s tako neresnostjo v naših strelskih druženih nikakor ne moremo in tudi ne smemo sprijazniti, bomo na prihodnjem sestanku glavnega odbora SZS predlagali spremembo v sistemu razvrščanja strelskih družen po skupinah v okrajnem tekmovalju po liga-sistemu. Doslej smo to opravljali z žrebom, kar je seveda imelo poleg pozitivnih tudi negativne posledice. Tako se je na pr. dogodilo, da smo imeli v tretji okrajni skupini v glavnem samo močne strelske družine, od katerih pa se je lahko samo ena uvrstila v republiško tekmovalje. V četrta skupini pa smo na mah imeli samo slabše nasprotnike, zato tudi od zmagovalca v tej skupini nismo mogli pričakovati posebnih rezultatov v višjem tekmovalju, kjer je konkurenca kajpak mnogo večja. Naš predlog bo: v naslednji tekmovalni sezoni naj bodo določene najboljše strelske družine kot nosilci posameznih tekmovalnih skupin, razvrstitev ostalih strelskih družen pa je mogoče opraviti z žrebom. Tako bomo lahko zagotovili večjo konkurenco med posameznimi strelskimi druženimi, a v republiško tekmovalje poslali resnično najboljše predstavnike, od katerih bomo lahko pričakovali tudi ugodnejše tekmovalne uspehe. Končno pa je boljšim strelcem in strelskim druženim tudi potrebno omogočiti tekmovalje v višjem kakovostnem razredu.

Ivo Perinč

Tedenski koledar

Petek, 21. sept. — Matej Sobotica, 22. sept. — Mavricij Nedelja, 23. sept. — Slavojka Ponedeljak, 24. sept. — Nadja Torek, 25. sept. — Uroš Sreda, 26. sept. — Justa Četrtek, 27. sept. — Damijan

Zdravstvena dežurna služba

21. sept. — dr. Udovč
22. sept. — dr. Gruškovnjak
23. sept. — dr. Gruškovnjak
24. sept. — Anica dr. Gregorc
25. sept. — dr. Udovč
26. sept. — dr. Sedlaček
27. sept. — dr. Gruškovnjak

KINO

MURSKA SOBOTA — od 21.—23. sept. ameriški barvni vstavistijski film: »Dvorni norec«, od 24.—25. sept. sovjetski film: »Balada o vojaku«, od 26.—27. sept. jugoslovanski vstavistijski film »Bole je vedeti«;

GORNJA RADGONA — 21. sept. najnovejši jugoslovanski film: »Minuta za umor«, 22. in 23. sept. ameriški barvni kinemasopski film: »Dolgo toplo leto«, 26. in 27. sept. sovjetski film: »Rodičelski dom«;

LJUTOMER — 22. in 23. sept. ameriški barvni kinemasopski film: »Gigi«, 26. in 27. sept. francoski vstavistijski film: »Veliki poglavar«;

SLATINA RADENCI — 22. in 23. sept. jugoslovanski film: »Signali nad mestom«, 27. sept. francoski film: »To je čas mo-
ravnosti«;

KRIŽEVCI PRI LJUT. — 22. in 23. sept. ameriški kinemasopski film: »Ni imena na naboju«;

BELTINCI — 22. in 23. sept. ame-
riški film: »Anastazija«;

VIDEM OB SČAVNICI — 22. in 23. sept. jugoslovanski film: »Ko-
čija sanj«;

VELIKA POLANA — 23. sept. ju-
goslovanski film: »Kota 905«;

Mali oglasi

SOBO prazno ali opremljeno, išče mlado dekle. Plača dobro. Naslov pri vratarju perila »Mura« v Murski Soboti. M-860

STANOVANJE, skromno ali večjo sobo v mestu Ljutomer ali periferiji, iščem. »Planika« Ljutomer. M-861

VOZ vprežni konjski, rabljen ma-
nčji voz (špani), prodam. Poiz-
vedbe Martjanci 35. M-862

HARMONIKO klavirsko 32-basno, skoraj novo, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-863

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLO-
pjem in vrtom v Murski Soboti, prodam. Informacije Copova 12 Murska Sobotica. M-866

SOBO oddam dvema solidnima uslužbencema, moškima. Naslov v upravi lista. M-867

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pošteno, večšo kuhanja, iščem. Ponudba pošljite na naslov: Pritekelj, Groharjeva 4, Ljubljana. M-872

MOTORNO KOLO NSU Max, 250 cm³, ugodno prodam. Informacije »Blisk« Murska Sobotica. M-873

SOBO prazno iščeta zakonca brez otrok, plačata v naprej. Naslov v upravi lista. M-874

DVOSOBNO KOMFORTNO STANO-
vanje v Kopru zamenjam za podobno ali manjše v Radenci ali v Murski Soboti. Ponudbe v upravi lista pod »Takoj«. M-875

IŠČEM PRIDNO in pošteno dekle za hišna in poljska dela. Inž Rus, Bled. M-876

CENJENI NAROČNIKI!

KADAR SPREMENITE STANO-
VANJE ALI ZELITE PREJEMATI NAS LIST NA NOVI NASLOV, NAS OBVESTITE PO POSTI ALI PO TELEFONU. NE POZABITE PA PRILOŽITI PREJŠNJI NASLOV, NA KATEREGA STE LIST PREJEMALI. S TEM BOSTE NAM OLAJŠALI DELO, VI PA BOSTE PREJELI ČASOPIS PRAVOČASNO.

UPRAVA ČASOPISA
POMURSKI VESTNIK

KOLEKTIVI!

Poseben popust nudimo delovnim kolektivom in organizacijam za izletniške vožnje z našimi modernimi turističnimi avtobusi. Razveselite svoje člane s prijetnim avtobusnim izletom! Prirodno in turistično zanimivosti vabijo celo leto na obiski Vožnja s KOMPAS-ovimi avtobusi TAM-DEUTZ (30 do 45 sedežev) je prijetna, varna in udobna!

LJUBITELJI NOGOMETA!

1. Avtobusni izlet (17. novembra 1962) na nogometno tekmo »Belgija : Jugoslavija« v Beograd.

2. Avtobusni izlet na meddržavno nogometno tekmo »Jugoslavija : Madžarska« (14. oktobra 1962), ki bo na velikem NEP stadionu v Budimpešti.

3. Avtobusni izlet na meddržavno nogometno tekmo »Zapadna Nemčija : Jugoslavija« (30. septembra 1962) v Zagreb.

KOLEKTIVI!

Po želji Vam pripravimo enodnevni izlet na Vrščič oziroma Plitvička jezera. Koristite poseben popust pri KOMPAS-ovih avtobusih!

IZLETI V INOZEMSTVO

1. Lastniki osebnih avtomobilov! Dvodnevno potovanje z osebnimi avtomobili preko Koroške na Grossglockner ter v nadaljevanju v Badgastein. Cena 4.700 din. Prijave do zaključnega števila.

2. Kolektivi! Zaradi izrednega zanimanja za Koroško in Benetke, organiziramo cenene eno in dvodnevne izlete v te nepozabne kraje. Cena eno-dvodnevnega izleta po Slovenski Koroški je 3.500 din.

3. 5-dnevno avtobusno potovanje v Budimpešto (avtobusno). Prijave v poslovalnici KOMPAS-a.

4. Z letalom v Rusijo! 7-dnevni izlet z letalom na relaciji: Zagreb—Varšava—Leningrad—Moskva (celodnevni ogled Varšave, tri dni bivanja v Leningradu ter tri dni v Moskvi). Prijave v poslovalnici KOMPAS CELJE!

Ljubitelji nogometa!

V Budimpešto! Dvodnevni avtobusni izlet na nogometno tekmo Madžarska : Jugoslavija (14. 10. 1962), ki bo na NEP stadionu v Budimpešti. Cena 16.500 din vključno potno dovoljenje in vstopnica za tekmo. Prijave sprejema do 15. 9. 1962 KOMPAS Maribor in Celje.

Se priporoča KOMPAS Celje, Tomšičev trg 1 — 23-50 telefon.

Teden otroka

Kakor vsako leto, tako tudi letos Društvo prijateljev mladine v Murski Soboti organizira v Tednu otroka razna predavanja. V tem tednu se bo vršil tudi »Diskusijski večer« s starši o problemih, ki jih imajo s svojimi otroci. Vse zainteresirane starše naprošamo, da na naslov Društva prijateljev mladine v Murski Soboti pošljejo pismo, v katerem lahko stavijo svoja vprašanja, o katerih želijo pojasniti ali diskusijo. Pismo je lahko brez podpisa ter dostavljeno na Društvo prijateljev mladine najkasneje do 27. septembra t. l.

Prosimo starše, da vprašanja dostavijo pravočasno. Datum in kraj »Diskusijskega večera« bo pravočasno objavljen ter se bo vršil v Tednu otroka.

D-870

VEČER NARODNIH PESMI IN PLESOV

v Gornji Radgoni v soboto, 22. sept. ob 20. uri
v Ljutomeru v nedeljo, 23. sept. ob 15. uri
v Murski Soboti v nedeljo, 23. sept. ob 20 uri

Predprodaja vstopnic pri blagajnah kina.
Vljudno vas vabimo!

O-871

ČZP »POMURSKI TISK«

nudi usluge v svojem obratu knjigovoznice!

POTROŠNIKI!

Slike vam okvirimo hitro in poceni. Velik izbor okvirjev modernih oblik v raznih barvah.

Naročila sprejemamo v upravi podjetja in v knjigarnah. O-865

Razpisna komisija pri Občinskem ljudskem odboru M. Sobotica razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. mesto direktorja zavoda za prosvetno pedagoško službo v Murski Soboti
2. mesto pedagoškega svetovalca za splošno-izobraževalne zavode
3. mesto upravnice Otroškega vrtca v Murski Soboti

Pogoji:

Prosimc, za mesta navedena pod točko 1. in 2. morajo glede strokovne izobrazbe izpolnjevati pogoje iz 11. člena Zakona o prosvetno-pedagoški službi (Ur. list LRS, št. 4/61). Za prosiivce pod točko 3. je pogoj srednja vzgojiteljska šola z diplomskim izpitom, opravljen strokovni izpit za naziv vzgojitelj in 5 let vzgojiteljske prakse. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

O-869

IŠČEMO za steklarsko obrt

primerne delovne prostore v Murski Soboti.

Ponudbe poslati na

»KRISTAL« — MARIBOR

O-864

Upravni odbor Ljudske univerze Murska Sobotica razpisuje prosto delovno mesto

VODJE ODDELKA

za družbeno-ekonomsko izobraževanje.

Pogoj:

Ekonomist ali družbeno politični delavec z daljšo prakso. Prijave z opisom dosedanjega službovanja sprejemamo do zasedbe delovnega mesta. O-868

OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI — OBIŠČITE POMURSKI SEJEM V GORNJI RADGONI

Obiščite od 15. do 23. septembra POMURSKI SEJEM V G. RADGONI

Prodaja vseh vrst industrijskega blaga
V ČASU SEJMA kulturne, športne prireditve, razstava živine, konjske in motorne dirke, modna revija itd.

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor, glavni in odgovorni urednik JOŽE VILD — Urejuje uredniški odbor — List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročeni rokopiisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Uredništvo: Murska Sobotica, Koceljeva ulica 7 — Telefon 138 — Naročniški in oglašni oddelek: Murska Sobotica, Koceljeva ul. 6, telefon 215 — Naročnina celoletna 600 dinarjev, polletna 300 dinarjev, za inozemstvo letna 1500 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki v Murski Soboti št. 605-11-1-365

POMURSKI VESTNIK, 20. SEPT.

OBILJE BLAGA IN POMEMBNE ZNAČILNOSTI

Ena izmed značilnosti letošnjega 63. jesenskega velesejma je, da se je letos prvič predstavilo javnosti devet afriških dežel. Te dežele so: Etiopija, Gana, Gvineja, Liberija, Libanon, Mali, Nigerija, Sudan in Togo, kar potrjuje veliko zanimanje v teh deželah za trgovinsko izmenjavo z našo državo. Sicer pa sodeluje letos rekordno število 1168 jugoslovanskih in 4920 tujih razstavljavcev iz 37 držav na površini okrog 150.000 m².

Kot že rečeno, je letos značilna velika udeležba razstavljavcev iz Afrike, a tudi Azije. Zagrebški velesejem in tista podjetja iz naših dežel, ki trgujejo s temi deželami, so organizirali posebno razstavo z naslovom »Afrika, Azija in Jugoslavija«. Poleg te razstave si obiskovalci lahko ogledajo splošno mednarodni sejem vzorcev, mednarodno razstavo motorjev in motornih vozil, »teden usnja in obutve«, komercialno razstavo jugoslovanske turizma, razstavo športno-turističnega in kmetijskega letalstva in mednarodno razstavo publikacij. Nadaljnja zanimivost pa je nedvomno novi paviljon, že tretji po vrsti, ki ga je zgradila Italija.

Sicer pa nudi letošnji mednarodni jesenski zagrebški velesejem možnost, da obiskovalci najlažje spoznajo zahteve in možnosti za plasman naših izdelkov na tujih trgih. Kot že rečeno, se na velesejmu srečuje naša proizvodnja z možnostmi za kooperacijo s tujino, po drugi strani pa z možnostmi kooperacije, modernizacije in specializacije gospodarskih organizacij in dejavnosti pri nas. Danes je naša proizvodnja in takšen položaj, da zanjo izvoz ne pomeni več možnosti za plasman presežkov, temveč boj za čimvečji plasman izdelkov domače proizvodnje na tujem trgu. Boj za plasman na tujem trgu, za konkurenčnost v cenah in zlasti tudi v kvaliteti navaja naše proizvajalce, da stalno iščejo možnosti racionalnejše proizvodnje, delitve dela in sploh izdelovanja v najrazličnejših oblikah z združevanjem in kooperacijo. Podoba je, da je prav o teh vprašanjih ob letošnjem sejmju največ razprav. Nastop proizvajalcev in združenj pa je nadaljnja značilnost letošnjega zagrebškega velesejma.

Tudi obiskovalci iz Pomurja ugotavljajo, da najde na letošnjem mednarodnem zagrebškem velesejmu vsak nekaj za svoj okus. V nekaj vrstah žal ni mogoče opisati obilja blaga, ki ga je mogoče videti v razstavnih paviljoni. Za tega je najbolj imponant 30 m visoki in 120 ton težki pristaniški žerjav za dviganje 5 ton težkih tovorov, ki ga razstavlja mariborska Metalna, za drugega motorni čolni in hidrogliserji zagrebške »Jugomontaže«, ki s svojimi 80 KS dosežejo hitrost 50 milj na uro, za tretjega najnovejši dosežki s

USPELI ŠPORTNI DAN

Osnovna šola Kapela je že v prvih šolskih dneh priredila zelo uspešni športni dan. Na sporedu je bilo tokrat prvič kopanje in plavanje v lepem radenskem kopališču.

T. Ž.

Pes odgriznil kravi jezik

Dogodka, kakršen se je pred dvema tednoma zgodil posestniku Stefanu Smodišu iz Dankovec, se ne spominjajo niti najstarejši v tej okolici in verjetno še daleč naokoli ne. Zena omenjenega je namreč spuščala krave iz hleva z namenom, da bi jih odgnala na pašo. V neposredni bližini je bil domači pes in ko je krava hotela z jezikom zagrabiti travo, ji ga je ta odgriznil. Smodišev je silno razočarano gledal, toda bilo je prepozno. Smrček krave je bil v hipu na krvi. Smodiševa je računala le na zunanjo rano, hotela ji je nuditi pomoč in ko je mislila izprati rano na smrčku je opazila, da je jezik odgriznjen. Iz gobca se je ulila kri, jezik se je le na levem skrajnem koncu za las držal ostalega mesa. Smodišu ni preostalo drugega, kakor da je kravo odpeljal v mesnico, psu pa tudi ni prizanesel.

področja avtomobilizma, itd. Kajpak zavzemata največ prostora med tujimi razstavljavci paviljona Sovjetske zveze in ZDA. Sovjeti so razstavili zanimivo za naše tržišče (avtomobili »Cajka«, »Moskvič« in »Zaporožec«, kolekcijo ročnih in drugih ur, izdelke radioindustrije, itd.), ZDA pa so uredile razstavo pod geslom »Američan v prostem času«. Oboji — Sovjeti in Američani kažejo svoje uspehe v osvajanju vesolja, za ženske obiskovalce pa je najbolj privlačen tisti del razstave, ki kaže pridobitve kozmetične in-

dustrije in sodobno lepoticenje. Ze teh nekaj drobcev prič o tem, koliko zanimivega in novega nudi obiskovalcem zagrebški velesejem. Precej novosti razstavlja na sejmju domača elektroindustrija, nove proizvode pa prinašajo tudi naša kovinska, lesna, kemična in še nekatere druge industrije. Vse to je dokaz velike možnosti, da se jugoslov. gospodarstvo kot celota lahko razvija kot komplemenarna proizvodnja, tako v odnosu do zahodnih kot tudi vzhodnih držav, razen tega pa so odprte velike možnosti za razvoj z usmeritvijo na afriška in azijska tržišča — ter tržišča Latinske Amerike, ob hkratnem prizadevanju za sodelovanje in kooperacijo z nerazvitiimi državami.

Torej je letošnji mednarodni jesenski zagrebški velesejem ne le večji in razsežnejši od lanskega, temveč je tudi vsebinsko bogatejši, saj je srečanje našega gospodarstva s tujim trgov ena njegovih najpomembnejših značilnosti.

B. S.

SONCE NA JAMBORU

Bonton zahteva, da se pri vsakem novem srečanju najprej predstavimo; zato mi dovolite, da v imenu naše ekipe opravim to jaz. Če bi se postavili v »vrsto zbor«, bi državljani z minimalno izobrazbo ugotovili naslednje: troje deklet, troje fantov, povprečna sta-

lija me že nosi skoraj četrto stoletje, toda kaj takega se nisem dozivel. Nebo je bilo ozarjeno kot razpeto nebo. Gromi in bliski so udarjali eden za drugim (enkrat se mi je zdelo, da je nekaj udarilo v moj »fajercag«), da e je zdelo kakor da zemlja poka. Zaradi silovitega vetra je morje preplavilo pristanisce, o dežju, ki je li kot iz skafa, pa bolje, da ne govorim. Streho smo sicer imeli nad glavo, pa nam ni nič pomagalo. Mokri, mokri do kože smo onemoglo gledali, kako se nam voda dviga pod nogami. V tistem času si lahko slišal onemogle klice kot: »Kje je moja copata? Pokrij samo gitaro! Tam plava neka de-namica! Joj, bog pomagaj (v tem momentu je nebo zazarelo) — potem pa: treski!« Ko se je vse skupaj malo pomirilo, smo zbrali našo plavajočo prtljago in se podali v neko čakalnico, kjer smo začeli gledati in ceniti »vrednost skoče«.

Na ladji smo se potem udobno namestili v kavarni in se sušili. Ko smo razdelili stražo, smo eni zaspali, drugi pa so stražili. V dobri veri, da je naša straža budna ko jastrebnica na preži, sem tudi jaz zadremal. Se sedaj mi ni znano, zakaj sem se kar nenadoma prebudil iz sladkega spanja. Pogledm ven, še bolj napnem oči, potem pa skočim, kot da bi me nekdo z iglo pičil v zadnjico. Hiše, ki sem jih gledal skozi okno, so se mi zdele nekam znane. Huič! Saj to je vendar Zadar. Sicer sem na palubo in od groze obstal kot vkopan. Od naših nikjer nikogar. Seveda ne, če pa je vsak spal kot polh na svojem koncu. Ko smo se na koncu koncev le našli, smo zdrveli kot brez glave z ogromno prtljago in skušnjami kot smo bili, po stopnicah navzdol. Groza! Mostiček je že dvignjen. Nismo oklevali. Prtljago smo zmetali na tla, sami pa poskakali z dvignjenega mostička na kopno. Ljudje na ladji so se smejali, mi pa seveda z njimi vred. Samo zakaj smo se mi smejali, tega še sedaj ne morem razumeti. Vsakakor pa smo morali v tistem trenutku izgledati »čedna družba«.

»Za res« pa se je začelo naslednjega dne, ko je stal pred nami končni cilj: Kornati. Večeli smo, da je pred nami celih šest dni in da bomo v teh dneh še dosti lepega zaužili. Cesar smo se najbolj veselili, je bilo brez dvoma kopanje, ribarjenje in naravne lepote, ki smo si jih mislili ogledati. Da nam pa našega uživanja ne bi nič skatilo, smo že kar prvi dan kuharicam razdelili dežurstvo, in sicer tako, da je vsaka dežurala po en cel dan. Priznati moram, da smo v začetku podcenjevali njihove »kuharske kapacitete«, kar pa so v naslednjih dneh z dejanji odlično demantirale.

To, kar smo iskali, smo tudi našli. Kornati, ti majhni, čisti in neobjudeni otočki, ki jih je nad sto, ne morejo razočarati obiskovalca, predvsem tistega, ki si želi samote, sonca in vode. Ni treba posebej omenjati, da je ta predel Jadrana bogat na ribah in da se tu najboljše pogoji za podvodni ribolov. Imajo pa Kornati tudi

eno veliko prednost, i. sicer to, da jih turistična vročica še ni zajela, kar je velika redkost za Jadran.

Naša edina skrb je bila tokaj verjetno samo takoj in kaj bomo jedli. Prosti čas pa je šel seveda izključno samo za kopanje in ribarjenje, kateremu sem se posvetil predvsem jaz. Vsi smo si želeli konca in to v veliki meri saj smo hoteli priti domov kar najhitreje. In sonce nas je obdarilo, obdarilo v večji meri, kot pa smo si to želeli, kajti nekega lepega dne se je zgodilo, da smo se lepo vsi znašli pod palubo. Tedaj pa je bilo jo! Bili smo rdeči, rdeči, dobesedno kot kuhani raki. Javkanje, stokanje in moleodvanje ni nič pomagalo. Tedaj se je nekdo spomnil, da baje pomaga listje od zelja, katerega smo imeli naložene za solato. Vrgli smo se na zelje kot kolarški hrošči na krompir. O kakzi zeljnati solati seveda več ni bilo govora. Zeljnate liste smo imeli na rokah, nogah, trebuhu, glavi in pač vsepovsod, kjer je bilo to mogoče. Potem smo začeli menjavati liste iz rok na glavo, iz trebuha na roke itd., vse tja do pozne noči, dokler končno nismo utrujeni in opečeni zaspali. Drugo jutro je bilo že vse mnogo boljše (zeljni listi so pomagali!) in zopet se je življenje normaliziralo.

Kot sem že prej omenil, smo se nekateri v veliki meri posvetili tudi ribarjenju. Da bi pa bilo še vse skup bolj napeto in zanimivo, smo že v Zadru nakupili

nagrade (čokolado) za najboljše tekmovalce, saj smo izvedli tudi tekmovalstvo v ribarjenju, ki je za nas nekatere kar ugodno izpadlo. Tako je bila torej riba na dnevnem redu na jedilnem listu; jedli smo jo opoldan, za večerjo in najbolj vneti tudi za zajtrk. Da pa se je ne bi prenaledili, smo jo pripravljali na razne načine, od kuhanih pa vse tja do pečenih na žaru (te so bile zame prava pestalica).

Nekoga lepega dne pa nam je nek dogodek skalil idilično življenje. Zgodaj zjutraj se je barba z enim članom posadke odpravila na ribarjenje. Po navadi sem bil jaz zmeraj zraven, tokrat pa sem si ravno ob odhodu umival zobe in tako ostal doma. Če bi takrat vedel, kaj se bo zgodilo, me niti tristo hudicev ne bi zadržalo doma. Čez dobri dve uri se je naš mali ribiški čolnček (tudi tega smo imeli s seboj in je bil med potjo privezan za barko) vračal. Že od daleč sta se nam nekaj drla, vendar ju nismo mogli razumeti, dokler se nam nista dovolj približala. Tedaj smo lahko slišali nekaj kot: »Mooooorskoraaa paaaassssss smoooo uhvatili!!« Dober vic, smo se nasmejali in vseh je nadaljeval s prejšnjim poslom. Tedajci pa se nekdo zadere: »Zares je mors...« Že smo se trenjali ob čolnčku in strmeli v silov gmo to mesa, ki je ležala na dnu čolna. Nismo verjeli očem, še manj pa trditvam, da sta ga ujele na trnek! To se barbi, ki že trideset let živi samostojno na morju, še ni primerilo. Dogodek smo seveda tudi mi izkoristili in se v raznih pozah slikali s to nenavarno ribo. Kar se mene tiče, lahko povem, da po obliki in lepoti še svoj živ dan nisem videl lepše ribe.

Naše križarjenje je slo protil koncu. S težkim srcem smo se ločili od Kornatov, saj ga ni bilo človeka, ki bi ne našel nekaj tistega v njih, kar je iskal. Nek dalmatinski pregovor pravi: »Kdor je enkrat videl Kornate, ta se vedno znova in znova vrača na nje«. Res je tako! Tudi mi se bomo vrnili...

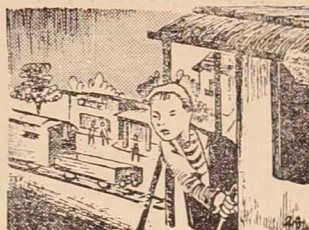
Bruno Rituper

TOMBOLA, TOMBOLA

Kolone pešcev, mopedistov, kolesarjev, motoristov. Gneča na soboških ulicah. »Še nekaj kart imamo.« Množice, ki zau-pajo sreči ali pa pridejo iz gole radovednosti. To je tradicionalna jesenska tombola.

Vsem se sreča ni nasmehtila in marsikdo je romal domov prazen ali pa le s kako metlico, stolkom in podobnim, najslabšeje dobitniki pa so lahko mahali s tisočaki ali pa se postavljali z motorjem, mopedom ali kolesom.

Čudni potniki

22. »Da jim zmešamo sled, vendar!« ju je uničujoče pogledal Angel. Seje zdaj se jima je zavestilo. »Perfektno!« je zamrmral Emil. »Sijajno, in potem?« je bil nestrepen Joco. »Potem obidem Boč, se spustimo na Kozjansko, od tam na Hrvatsko, vidita, tu, in potem do morja. Tako.« je dejal in zložil zemljevid. »Sedaj zakopljemo nahrbtnik, naš kostanj na ogradiimo z bodečo žico, da ga ne bo mogel nihče uporabljati.« In tako so tudi storili. Emilu je bilo žal za nahrbtnikom, vendar se je tolažil, da bo dobil stokrat boljše v Ameriki.

23. »Tako, dobro,« je rekel Angel, ko je bilo delo opravljeno. »Zdaj pa na postajo. Toda, ne smemo iti skupaj. Razdelili se bomo: vsak bo prišel z druge strani in ob različnem času. Tako nas ne bodo opazili. Emil naj gre po Stritarjevi mimo vojašnice, tako da bo prišel na postajo z zapadne strani. Joco gre naravnost po Tržaški cesti, jaz bom prišel z vzhoda. Tako, zdaj pa hitro! Čez pol ure odpelje vlak. Bodite previdni in ne obnašajte se kot pobegli kaznjenci, temveč kot pridni fantki, ki odhajajo k teti na počitnice.«

24. Ob določenem času so stali na postaji, pomešani med množico. Od daleč se je že slišalo bobnenje vlaka. Zdaj se je prikazal izza ovinka. Sprejaj je sople orjaška lokomotiva in puščala za seboj cele oblake črnega dima. Množica je vzvalovala. Nihče se ni brigal za fante. Potem je vlak pribobnel prednje in se s težavo ustavil. Iz vagonov so prvi poskakali sprevidniki in klicali: »Temo!« Prerivaje se med seboj se je množica razdelila v posameznike in vstopala. Tudi dečki so bili med njimi. V različnih vagonih. Vlak je potegnil...

25. Sele po dveh postajah so se zopet združili v skupnem vagonu. Bili so veseli, da jim je uspelo. Samozavest se jim je brala z obrazov. Le nekaj jih je motilo. Začela se jih je lopotati lakota. Najbolj je sitnari Joco. Toda Angel je odlični, da bodo jedli šele po Poljčanah. Nenadoma so otrpnili od strahu. V vagon so stopili orožniki, eden za drugim. Fantje so se mislili, da je po njih. Prvi se je znašel Angel. Nadel si je nedolžno krinko na obraz in jo tako pokazal tudi tovarišema. Pomagalo je.

26. Ampak to pot so orožniki iskali večje »ribe«. Brezbržno so jih ošinili s pogledi po kuštravih glavah in odšli naprej. Napetost je popustila. Fantje so postali živahni, razpoloženi so se začeli pogovarjati o pustolovščinah in bili tako zatopljeni v pogovor, da bi skoraj pozabili, kdaj morajo izstopiti. »Je bela cesta,« se je nenadoma spomnil Angel, »saj pridejo že Poljčane!« Pripravljeni so bili, da se odpravijo, ko je Joco in Emil se nista imela kaj pripravljati. Prtljaga nista imela, sama pa bosta že lahko skočila iz vlaka.

27. Ko so izstopili, se je sonce že povzpelo visoko nad zemljo. Fantje so hodili po cesti, si ogledovali neznanke hiše, obenem pa pazljivo metali oči levo in desno. Srečanje s orožniki v vlaku, četudi ni veljalo njim, jih je opozorilo na stalno nevarnost, ki jim preti. Zavedali so se, da so tuji, in da je najbolje, če pridejo čimprej iz mesteca. Nasproti jim je prišel človek. Bilo je prepozno, da bi se mu izognili, pa tudi sumljivo bi bilo. Najprej se je zdelo, da se ne bo zmenil zanje. Bil je že mimo njih, ko se je obrnil in zaklical: